

Isto je vsak četrtak in velja s poštno vred obli v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., za leto 12 50 din., četrt leta 7 50 din. Izven Jugoslavije 66 din. Naročnina se pošlje na upravištvo "Slovenski Gospodar" v Mariboru, Koroška cesta 5. Če se dopolnja do odpovedi, naročnina se plačuje vnaprej. Telefonski interurban št. 113.

Posamezna številka stane 1.000.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta 5. Rokopisi se ne vračajo. Upravništvu sprejemo naročila, inserate in reklamacije.

Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Ne sprejemo reklamacije so pošiljati prosto.

Čekovni račun pošilja urada Ljubljana št. 10.000. Telefon interurban št. 153.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

50 številka

MARIBOR, dne 29. novembra 1923

57. letnik.

Pašičeve bolezni.

Pašič je resno bolan, a še bolj bolan je naš državni zbor. Seje narodne skupščine bi se morale pričeti že 20. novembra, a po vsej priliki se bo skupščina sestala še le v ponedeljek, 3. decembra. Vladna večina je v škripcih. Proračun za leto 1924 bi moral biti že do Božiča gotov, a še do danes niti finančni odbor ni preštudiral enega ministrstva. Stranke, koje so proti sedanjemu samosrbski radikalni Pašičevi vladi, ne marajo Pašiču dovoliti ogromnih izdatkov nad 10 milijard dinarjev ali v kronah 40 milijard (40 tisoč milijonov kron). Poslanci naše Slovenske ljudske stranke se že od 20. okt. naprej dan za dnevom borijo v finančnem odboru proti strašnemu razsipavanju, kojega vrši sedanja vlada pod vodstvom Miklavža Pašiča. To niso več običajne seje, ampak naši morajo pri vsaki postavitvi v obširnem proračunu, ki sestoji iz 18 debelih tiskanih knjig, zahtevati popravke in pojasnila. Ako bi naši poslanci (kakor poprej samostojneži) kar meni nič, tebi nič pripustili, da vlada dobi potom proračuna dovoljenje za razmetavanje tako ogromnih svot, bi strašno grešili. A s svojim najodločnejšim nastopom so naši poslanci Pašiču in celi vladi zaklicali: Stoj! Celo pametnejši demokrati hrvatski muslimani iz Bosne nam pomagajo v borbi pri Pašiču. Le Nemci (med njimi Schauer) in Pucljevi zemljoradniki ljubkujejo s Pašičevo vlado. Seveda jim pomagajo tudi Turki iz Makedonije. Vendar pa je moč protesta naših poslancev in drugih, vladi nasprotnih strank tako silna, da vlada ne more naprej. Tako vlada ne bo dobila do Božiča proračuna in bo morala zopet šušmariti z dvanajstini. Vidi se jasno, da vlada samo enega naroda v državi nima sreče. Še le, ko bodo v vladi v pravem bratskem sporazumu zastopani vsi trije narodi, bo v naši državi prišlo do reda in pravice, prej pa ne. To je glavna Pašičeva politična bolezen.

Druga bolezen pa tiči v tem-le:

Pašičeva radikalna vlada hoče vse postaviti «unificirati» (proglasiti za celo državo enake zakone). Šole bi naj bile v napredni Sloveniji na enaki nizki stopnji kot na Balkanu. Ceste v istem žalostnem stanju kot v Makedoniji. Vojaki iz Slovenije morajo biti enako ušivi in malarični, kakor v Srbiji. Naš napredni narod naj bi za kuluk tolkel kamenje na cesti, kakor leni Črnogorec in Šumadijec. A samo enega izenačena Pašičeva velikosrbska garda noče: ona se na vse kriplje protivi popolnemu izenačenju davkov in drugih bremen. To je najhujša Pašičeva bolezen.

Onim, ki v Sloveniji silijo v srbsko radikalno stran, navedemo v svrhu ozdravljenja samo te-le primere:

Slovenija plača vsega skupaj letno nad 6 milijard

kron (6000 tisoč milijonov kron). Ta denar gre ves v Beograd. Nazaj nam dajo samo toliko, da Slovenci ne moremo ne prav živeti in ne umreti. Od ogromne svote 6 milijard ostane za Slovenijo k večjemu 2 milijardi kron, vse drugo požre nenasitni velesrbski Beograd. Iz tega sledi, da bi se Slovenija z dosedanjimi davki lahko sijajno vzdrževala. Hudobna in peklenko zvita je laž grdih samostojnežev, da se Slovenija sama ne more vzdrževati. Mi Slovenci plačujemo v državi nad 15 odstotkov vseh davkov, dasiravno nas ni niti 10 odstotkov vsega prebivalstva. Plačamo torej polovico preveč! Če bi imeli finančno avtonomijo, to je za Slovenijo Slovenci lastno kaso, bi si lahko gradili ceste, železnice, mostove, kjer bi hoteli. Sedaj pa se morajo naši poslanci puliti za vsak dinar za Slovenijo. To je zopet ena Pašičeva bolezen.

V proračunu so si posamezni ministri postavili ogromne milijone za «fonde», s katerimi sami razpolagajo, kakor hočejo. Tako ima na primer Pašič kar na dveh straneh v proračunu po dva in pol milijona dinarjev, za «svoje» svrhe. V času, ko bnet in obrtnik stočeta od teže groznih davkov, a delavski sloji stradajo, je tako razmetavanje vnebovpijoča krivica. Tako kot Pašič, delajo do malega vsi radikalni prvaki. To je korupcija ali najgriša bolezen Pašičeve stranke in vlade.

Naš poslanec dr. Hohnjec se je dne 24. novembra razgovarjal s predsednikom državnega zbora Ljubo Jovanovičem, koji velja kot eden najpametnejših srbskih politikov. Dr. Hohnjec je zahteval, da se morajo najprvo vsi davki in vsa bremena po celi državi in sploh vse pravice in dolžnosti izenačiti; jednako se jih morazdeliti med Srbe, Hrvate in Slovence. Dokler tega ne bo, ne bo mogel parlament delovati. Dr. Hohnjec je zahteval, naj se čimprej predloži postava o izenačenju davkov. Dokler pa bolezen, ki ji pravimo «neenakost», ne bo odpravljena, bo ostala bolna cela država.

Poleg vseh teh bolezni pa vznemirja sedanjo radikalno gospodo v Beogradu prava Pašičeva bolezen, ki postaja zelo resna. Kako bodo zdravniki lečili starega Pašiča, ne bomo raziskovali. Za vse ostale bolezni, ki jih v tem članku opisujemo, pa je edino uspešno zdravilo — nož — avtonomija.

Delavci, primite jih!

Velike prevare se je izsledilo. Leta 1921 in 1922 je vlada na pritisk naših poslancev dovolila okoli 76 milijonov dinarjev za pomoč krajem, kjer je vladalo pomanjkanje živeža. Slovenija bi naj bila dobila par milijonov dinarjev. Nakupila bi se naj bila koruza in razdelila najbolj potrebnim. Krediti so se porazdelili od strani demokratov, samostojnežev in radikalov, ki so bili tedaj na vladi na demokratske in samostojne zavode. Pucljev «Ekonom» je dobil več stotisoč, veliki del

Kukovčeva Zadruga zveza v Celju, a največ neka Žerjavova družba v Ljubljani. To je ona družba, katera sedaj uboge delavce farba z neko «Unijo».

Banke in ti zavodi liberalnih «Jutrovih» bogatinov so kredit od vlade prevzeli, a pomoči niso dali nikomur. Vprašamo vas, ubogi delavci v rudokopih, fabrikah, na železnici in vas revne viničarje: Ali ste od samostojnih in liberalnih bogatinov dobili vsaj kilo koruze ali moke? Ne, nobeden delavec ali invalid ni dobil nič. Samostojneži, demokrati ter ž njimi v «kšeft» združeni voditelji socijalnih demokratov (Kristan) so s temi od vlade dobljenimi krediti vršili velike milijonske kupčije. Ravno te dni se odkriva cela ostudno-grda igra, koje so igrali samostojni, liberalni in socijaldemokratski generali v Sloveniji z ubogim, gladnim ljudstvom. V «Slov. Gospodarju» bomo o tem podrobno poročali, ko bo cela grda oderuška zadeva do nagega odkrita.

Še druge smrdljive stvari se odkrivajo. Znani Etbin Kristan, vodja socijalne demokracije je tako «ljubil» slovenske delavce, da se je dal od Pašičeve vlade plačati. Postal je kraljevi vladni izseljeniški komisar v Novem Jorku. Dobiva mesečne plače 500 dolarjev, to je 90.000 kron mesečno. Plačo dobiva, a dela nič. Vlada niti ne ve prav, kje se nahaja sedaj g. Etbin. Za uboge izseljence ni mignil niti z mezinem. Denar pa vleče.

Vse protikršćanske stranke so si do pičice enake. Vlečejo in farbajo uboge delavce, pospešujejo draginjo, a voditelji demokratov, samostojnežev in socijalnih demokratov si z milijoni polnijo žepe, a gladnim delavcem kažejo fige. Le poglejte si Antona in Etbina Kristana. Poprej sta kričala na delavskih shodih in se cedila same ljubezni do delavstva, a sedaj sedi Anton v prešernem avtomobilu, a Etbin v mehkem naslonjaču v Novem Jorku.

Milijonar Žerjav s svojo «Unijo» pošilja svoje apostole in agente okoli in lovi uboge delavce v to, od milijonarjev in verižnikov ustanovljeno društvo. Kakor na tisoče ubogih, gladnih ljudi stoče vsled krivde demokratov, tako se bodo jokali vsled prevare tudi tisti, ki še danes kaj verujejo zapeljivcem iz demokratskih in rdečih vrst.

Hranilnice in posojilnice niso podvržene državni kontroli.

1. Neosnovane govornice.

Zadnji čas so se začele razširjevati vesti, da bo država kontrolirala vse hranilnice in posojilnice. Te vesti trdijo, da bo ob tej priliki država odtegnila vlagateljem eno celo tretjino njihovih vlog.

Kakor so take govornice smešne in neosnovane, vendar je zadeva resna v toliko, ker te govornice pričajo, da

Živ pokopan.

Po angleškem izvorniku A. Bennetta napisal Paulus.

6. nadaljevanje.

«Res, vse preveč ste skromni! Saj pravim, ves tak ste, kakor vaša slika!» je povedala Lenka in ga gledala.

«Kakor moja slika —?» Aleš se je čudil. Kolikor je on vedel, ni bil njegov obraz prav nič podoben Hinkotovemu.

«Dal!» je odgovorila z vnemo. «Isti nekoliko plahi izraz v licu, posebno v očeh. Sicer pa pameten, resnoben, da, duhovit obraz. Takoj sem vas spoznala, ko sem vas zapazila pred gledališčem. Posebno po drznem orlovskem nosu!»

Aleš se je še huje čudil.

«Ali imate sliko seboj?» je vprašal. Radoveden je bil, katera Hinkotova slika bi imela njegov nos.

«Seveda jo imam!»

In izvlekla je iz ročne torbice majhno sliko.

Aleš je pogledal.

Ah —! O ti zlikovec —!

Rajni Hinko je poslal na ogled svoji izvoljenki — sliko svojega gospoda in mojstra Aleša Blaža!

Aleš je pozabil, da je umrl, pozabil je na svojo vlogo, pozabil na vse —.

«To je moja slika!» je hlastnil. «To ni —.»

«Seveda je vaša slika!» se je ljubko nasmejala Lenka. «Le poglejte tele otožne, plahe oči, ta zamišljen, oduševljen obraz! In predvsem, tale drzni orlovski nos! Plahost in drznost v eni osebi! Povem vam, ta slika je odložila za vas!»

In z ljubko, šegavo kretnjo je shranila sliko spet v torbico. —

Aleš Blaž je bil kratkomalo nem. Sto, da tisoč gol-

dinarjev bi bil dal za korajžo, da bi ji mogel v par besedah razložiti usodno pomoto —. Toda niti za stotisoč goldinarjev bi ne bil besedice znil.

«Gospod Hinko», se je oglasila mati Barba z rahlim, ljubeznivim glasom, «ali ste bili kedaj oženjeni?»

Aleš je hudo zardel. To je pa bilo že nekoliko preveč osebno —.

«Ne!» je rekel.

«In vedno ste takole samevali, brez doma, brez skrbne žene —? Tudi vaš gospod je bil samec, kakor sem brala.» Sočutno je govorila.

Pokimal je. «Človek se vsemu privadil!»

«Sevel!» Ampak mislite na stara leta —! Samoten človek, nihče ne skrbi zanj —!»

«Smilite se mi! Toliko let, pa sam —. Tak dober, priden človek —!»

Lenka je rekla te besede. In ko jo je pogledal, je zrlo vanj dvoje prijaznih, sočutnih oči.

Skorajda je bil ginjen. Še so živeli dobri ljudje na svetu!

In res je bilo! Če je pogledal v svoje življenje, kako samotno, zapuščeno, je životaril —. Nihče se ni brigal zanj, nihče ni skrbel zanj, nobenega pravega doma ni imel osamljen, zanemarjen se je potikal po svetu —.

Lenka je bila ljubezniva, dobra ženska —.

Uro pozneje so stopali proti kolodvoru.

Sestanek je koncem koncev pokazal, da drug drugemu ugajajo, posebej Lenka je povdarjala, da je prav zadovoljna.

Tudi Aleš ni hotel biti nevljuden. Sram ga je bilo in bal se je žensk. In ko sta mu nastavili nož in ga naravnost vprašali, kako misli, je zardel ko makov cvet,

zbežano gledal krog sebe, le v Lenko si ni upal pogledati, in nazadnje je vljudno odgovoril:

«Seveda! Bi že ampak —.»

«Ampak —!»

Da bi le znal povedati, kaj je pravzaprav tičalo za tistim ampak! Da je bil star samec, da na ženitev nikdar mislil ni razen v svojih povestih, da se je bal živih žensk ko vrage —? Toda navsezadnje, Lenka je bila res ljubezniva ženska in — ali se bo spet otepal po svetu s kakim nerodnim malopridnežem —? Vse to je bilo res, ampak —.

In spet je bil tam ko poprej.

Lenki seveda ni ušla razlika med podjetnim Hinkotom v pismu in med boječim človekom, ki je sedel pred njo. Aleš je bil že v strašni zadregi, vsak hip si je mislil, da bo prišla na dan prevara.

Pa brihtna Lenka jo je brž uganila.

«Veste, jaz mislim, to je zaradi tega, ker ste tako skromen in boječ človek v obnašanju! In pa ker ste živeli vedno sami —. Da bi vas le jaz dobila v roke —!»

Zmenili so se končno, da pojde pogledat na Lenkin dom. Uro vožnje je bilo z vlakom in zvečer bo že lahko spet v mestu.

Manj iz prepričanja kakor iz vljudnosti se je Aleš vdal. Ni hotel žaliti dobrih žensk. In na vseznaj, če si je tudi pogledal «Mirni dol», kakor se je imenovalo posestvo, saj s tem še ni ničesar obljubil.

Potoma je Lenka hvalila Aleša Blaža. Vsa njegova dela je brala, je pripovedovala, doma jih je imela v svoji knjižnici, vse krasno vezane. Njen vzor da je Aleš Blaž od njene mladosti sem, njegove povesti so njeni ljubljenci.

«Veste, rada bi ga bila poznala, tega velikega moža. Škoda da je tako nanagloma umrl! Pa seve, taki slavni

so gotovi krogi na delu v svrhu, da oškodujejo hranilnice in posojilnice, da ustrašijo male varčevalce, ki imajo denar v hranilnicah in posojilnicah.

Proti tem govoricam moramo ugotoviti, da zadružne hranilnice in posojilnice državnim kontroli niso podvržene in državna uprava s temi denarnimi zavodi sploh nima nobenega posla, temveč samo sodišče. Revidira pa jih vsaki dve leti Zadružna zveza po svojem revizorju.

2. Mestne hranilnice so pod državnim nadzorstvom.

Opozarjamo pa naše ljudi, da naj dobro ločijo med mestnimi ali regulativnimi hranilnicami in med zadružnimi hranilnicami in posojilnicami. Mestne (regulativne, občinske) hranilnice podležejo nadzorstvu državne uprave, katere nadzoruje vse poslovanje teh hranilnic in gleda, da se vpoštevajo pravila in dotični zakon pri poslovanju. To kontrolo nad mestnimi (regulativnimi) hranilnicami država tudi vrši in sicer vrši v taki smeri, kakor prihajajo povelja iz Beograda. Zadnji čas pa so povelja iz Beograda taka, da naj se pošiljajo v Beograd občinski, okrajni, cerkveni, cestni in drugi javni denarji in da naj te regulativne hranilnice nalagajo ves odvišni denar le pri državni hipotekarni banki v Beogradu. Državna hipotekarna banka je namreč lansko leto preosnovala iz stare Uprave fondov in je svoj delokrog razširila na vso državo. In ta državna hipotekarna banka je upravičena upravljati vse državne in druge javne fonde, nadalje pupilarne in depozitne glavnice, dalje občinske in okrožne glavnice, pa tudi vse one glavnice in denarje cerkva, samostanov in drugih korporacij, ki se pobirajo v dokladah in se v šestih mesecih ne uporabijo za to, čemur so namenjene. Ta državna hipotekarna banka ima torej pravico, da se morajo pri njej nalagati vsi javni denarji, zlasti: občinski, okrajni, cerkveni, sirotinski, cestni itd. Namen je jasen, namreč ta, da bi se še več slovenskega denarja zbralo v Beogradu, da more ž njim nikdar sita čaršija spekulirati. In razumljivo je, da bodo mestne (regulativne) hranilnice neprestano pod pritiskom državnih oblasti, katerim komandira Beograd. Te državne oblasti bodo gledale na to, da se pošiljajo državni hipotekarni banki v Beograd vsi javni denarji (kakor smo jih zgoraj našteali), pa tudi ves odvišen denar mestnih hranilnic.

3. Zadružne hranilnice in posojilnice so neodvisne.

Nasproti tem so pa zadružne hranilnice in posojilnice popolnoma neodvisni zasebni zavodi, za katere jamčijo neomejeno vsi člani posestniki s celim svojim premoženjem, katere vodijo posestniki sami in pri katerih državna družne hranilnice in posojilnice zato nikdar ne bodo pošiljale denarja, kam naj pošiljajo svoj odvišni denar. Zaljale odvišnega denarja državni hipotekarni banki v Beograd, ker se svoje neodvisnosti dobro zavedajo in ker se zavedajo tudi, da so njihove naložbe ljudski denar in da ima le ljudstvo do njih pravico.

Opozarjamo zato vsakega, ki bi slišal kake govorice o posojilnici ali o zadružni hranilnici, ali da bodo morale pošiljati svoj odvišni denar v državno hipotekarno banko v Beograd, naj pojasni, da je to neosnovana govorica, ki mogoče izvira iz zlobnega namena, vlagatelj ustrašiti in naše zadružne hranilnice in posojilnice oškodovati.

4. Državna kontrola bank se mora izvrševati.

Pač pa bo morala državna uprava bolj strogo kot do sedaj nadzorovati banke. Polomi kar treh bank zaporedoma, dveh v Beogradu, in ene v Zagrebu, so vlado šele spomnili, da ima tudi ona pri bančnih polomih svoj del krivde, ker je zanemarila nadzorstvo, ki ji gre po zakonu. In ne le svoje krivde, tudi svoje škode se je morala

možje so nedostopni za nas navadne smrtne ljudi. Še kdove, če bi znala govoriti z njim —. Sicer sem tudi jaz svojčas hodila v šolo —.

«V meščansko šolo smo jo poslali, tistikrat ko smo stanovali še v C., je razlagala mati Barba.

In pripovedovala je o svojem možu. Obširno lesno trgovino je imel in povrh še malo tovarno za pohištvo. Lenka se je zaljubila v njegovega prvega delavca — «Taki so pač mladi ljudje!» — in oče ga je naredil za tajnika. Po njegovi smrti pa je vse prevzel. Tih, miren človek je bil, pa bolehen. Kmalu je umrl. Prodali sta, si kupili daleč v stran, blizu L., kjer sedaj stanujeta, posestvo, lično hišo in nekaj zemlje. «Kar je še ostalo, pa sva naložili na delnice velike lesne družbe. — In od tega živiva. Ni mnogo, pa živeti se da. — In moža potrebuje Lenka, moža! Saj veste, delnice so kočljiva reč in v takih rečeh je pač le možki bolj na mestu. Obresti so najin skoraj edini dohodek in vedno naju je strah —.

Nato so govorili o «Mirnem dolu».

«Ugajajo vam bol» je pravila mati. «Nekoliko na samoti je, pa mirno in nemoteno se živi pri nas. Najlepše na vsem je velik vrt. Z njim ima Lenka posebno veselje. Kajne Lenka?»

In Lenka je pripovedovala o vrtu in čas je mineval. V zadnjem trenutku so prihiteli na vlak.

Toda v zadnjem trenutku ni nikdar dobro stopiti na vlak, posebno ne, če človek spremlja obotavljive ženske.

Vlak se je odpravljal, sprevodniki so treskali z vratnicami, nervozno je sikala lokomotiva.

Urno je odprl Aleš svojim damam nekje vratice, jim pomagal po visokih stopnicah, najprvo obilni ma-

spomniti. Saj bo pri polomu Ujedinjene banke poleg vlagatelj trpela tudi država, oziroma njeni zavodi: poštna hranilnica, državna hipotekarna banka in razredna loterija težke milijone dinarjev škode.

Polom Ujedinjene banke je tudi pokazal, za kakšne nesolidne banke zbira denar državna hipotekarna banka. In ne le, da se s tem denarjem podpira spekulacija belgrajske čaršije, nazadnje gre ta denar še v zgubo.

ZADRUŽNO-SOCIALNI TEČAJI.

Zadružno-socialni tečaji se vršijo gd 3. do 14. decembra po naslednjih sodnih okrajih:

3. decembra (ponedeljek) ob 9. uri dopoldne: Sv. Lenart v Slov. gor. v društveni dvorani pri Arnušu (za sodni okraj Sv. Lenart).
4. decembra (torek) ob 10. uri dopoldne: Konjice v prostorih Kmečke hranilnice in posojilnice (za sodni okraj Konjice).
6. decembra (četrtak) ob pol 9. uri dopoldne: Ptuj v minoritskem samostanu (za sodni okraj Ptuj).
7. decembra (petek) ob pol 9. uri dopoldne: Maribor v Lekarniški ulici 6 I (za oba sodna okraja: Maribor levi in desni breg).
10. decembra (ponedeljek) ob pol 9. uri dopoldne: Prevalje v dvorani Kat. izobraževalnega društva (za sodni okraj Prevalje).
11. decembra (torek) ob pol 9. uri dopoldne: Marenberg v gostilni Brudermann (za sodni okraj Marenberg).
13. decembra (četrtak) ob 9. uri dopoldne: Slov. Bistrica v posvetovalni dvorani Okrajne hranilnice (za sodni okraj Slov. Bistrica).
14. decembra (petek) ob 9. uri dopoldne: Središče v Društvenem domu (za sodni okraj Ormož in za Medjimurje).

Iz delovanja naših poslancev.

Sv. Danijel pri Prevaljah. V nedeljo, dne 18. t. m. se je vršil shod SLS v Sv. Danijelu pri Prevaljah. Shod je bil v kljub slabemu vremenu jako dobro obiskan. Poslušalci so z zanimanjem sledili govoru poslanca Kugovnika, ki je temeljito obrazložil delo SLS v parlamentu, ovrge laži, ki jih naši nasprotniki ustno in po časopisih razširjajo med ljudstvom. Razložil je tudi, da bo treba veliko vztrajnosti, da dosežemo naš največji cilj: avtonomijo. Ob koncu se je g. župnik zahvalil govorniku in pozival vse navzoče, da ne omagajo, kajti le na ta način bomo celemu svetu dokazali, da naša avtonomija ni puha fraza. Po shodu so se obravnavala še razna preča vprašanja, n. pr. kuluk, kateremu nasprotuje vse kmetško ljudstvo. Zborovalci so se razšli z željo, da gre do naši poslanci v parlamentu ubrano pot naprej do zmage.

Shod SLS pri Sv. Martinu na Pohorju v nedeljo, dne 18. novembra je bil razmeroma dobro obiskan, dasi je bilo vreme skrajno slabo, dež in snežen metej. Shod je otvoril in vodil g. župnik Sinko. Poldruge uro trajajoče poročilo poslanca Paleža o delu poslancev Jugoslovanskega kluba v parlamentu in boju zoper krivice, katere nam kopiči centralistična srbijanska vlada, so zborovalci z veliko pozornostjo zasledovali ter soglasno izrekli zahvalo in zaupanje poslancu in celemu Jugoslovanskemu klubu z zahtevo, da se borimo tako dolgo, da dosežemo naš cilj: avtonomijo.

Pišce. Tukaj je bil v nedeljo, dne 18. t. m. shod SLS. Poročat je došel poslanec Krajnc. Istočasno in na istem mestu so bili naznanjeni tudi shodi Samostojne kmetijske stranke in socialdemokratske stranke. Ob 8. uri je otvoril

mi, nato prijazni vdovi. In nato se je še sam prijel za ograjo ob stopnicah, da bi se povspel kvišku.

Bilo je pa, da je tistikrat vihral silen veter črez mesto. Ko je torej Aleš visel napol v zraku, z eno roko na ograji, z drugo ob vratnicah, je pridivjal odnekod po kolodvorskem prostoru silen sunek hudobnega vetra in je strgal Alešu gladkokratko klobuk z glave.

Ker brez klobuka nihče noče v svate, je tudi Aleševa prva skrb bila ta, da je urnih nog ubral za nezvestim tovarišem svojega življenja.

Pa taki klobuki so nagajivi, kadar začutijo svobodo. Trikrat je bil beguncu že tako trdo za petami, trikrat je stegnil roko za njim, pa vsakokrat se mu je prav v poslednjem trenutku hudomušno spet izmuznil. Kdo ve, kod sta se lovila za različnimi plotovi in pregrajami. In Aleš je s tako vnmemo posvečal vso svojo pozornost napornemu, pa zanimivemu lovu, da ni videl več ni slišal več ničesar —.

In ko je končno zmagoslavno in ves rdeč v lice privihral krog ogla s klobukom v roki, ni bilo ne vlaka ne neveste ne mame več —.

IV.

Aleš Blaž je sedel v svoji udobni sobici «Pri treh zvezdah» in pisal pismo.

Ni mu bilo videti, da bi ga bila nezgoda s klobukom hudo ujezila. —

Ko se je tistikrat prepričal, da ni več vlaka in ne žensk, se je najprvo plaho ozrl naokoli, ali je kdo zapazil njegovo nesrečo, nato pa si je potisnil klobuk globoko na čelo, se izmuznil iz kolodvora in šel proti svojemu hotelu.

Med potom je doživel čudne, nečuvne reči.

shod načelnik krajevne organizacije g. Podvinski in dal besedo poslancu Krajncu, ki je v blizu poldrugournem govoru orisal današnji položaj. Po njegovem govoru je staval nanj socialist Umek vprašanje, kako stališče zavzema naša stranka glede agrarne reforme in davka na premoženje. Poslanec Krajnc je dal nato obširno razjasnilo ter pojasnil zlasti razliko med enkratno oddajo premoženja ter premoženjskim davkom. Potem je dobil besedo g. Urek, bivši poslanec Samostojne, podpredsednik narodne skupščine, ujaljeni ministrski kandidat, posestnik vile v Globokem in prijatelj sodišč ter na dolgo klobasaril in hvalil centralizem in Samostojno; pravil je, da je vseh hudih časov kriv dr. Korošec in njegova stranka. Od Krajncu in Podvinskega je dobil pošten odgovor. Posebej je poslanec Krajnc vprašal Ureka, naj pove, kako so se samostojni zadržali, ko je SLS zahtevala generala Zečeviča pred sodišče. Urek se je nekaj časa opravičeval, ko je pa videl, da je vprašanje zanj nevarno, jo je korajžno odkuril, čeravno so ga naši in socialisti klicali nazaj. Omeniti treba, da je shod, ki se je vršil mirno in trajal od 8. ure zjutraj pa do pol 12. ure opoldne, pokazal, da Urek razum svoje stalne garde nima v Pišecah prav nobenega zaupanja.

GNOJENJE VIINOGRADOV.

Vsaka rastlina potrebuje za svojo rast več ali manj rastlinske hrane, ki jo dobiva iz zemlje, nekaj pa tudi iz zraka. Ščasoma pa se hrana v zemlji izčrpa, ako je ne nadomeščamo potom gnojenja, ali pa so vplivi narave premajhni, da bi zadoščali potrebam rastlin z ozidrom na novo se tvoreče hranilne snovi. Na ta način začnejo rastline v rasti zaostajati, ali pa vsled pomanjkanja hrane popolnoma usahnejo. Nadomestitev rastlinske hrane se vrši na razne načine. V gozdu odpadajoče listje segnije na tleh in tako vrača zemlji snovi, iz katerih je nastalo. Tu beležimo zgubo na rastlinski hrani samo v lesu, ki je prirastel. Na polju se spravi žetev, ter je zemlja oslabiljena za prirast slame in zrnja. Vinograd donša rožje, listje in grozdje. Plod se obere in spravi, rožje se poreže in pokuri, a listje raznosi veter, tako, da je letna izguba na hranilnih snoveh tukaj izredno velika. V nekaj letih bi se zemlja na ta način izčrpala in prirastek v obliki plodu bi postal leto za letom manjši ter bi bil nazadnje tako majhen, da bi ne zadostovala niti za pokritje obdelovalnih stroškov.

Da se temu izognemo, moramo hranilne snovi zemlji vračati, ali z drugimi besedami povedano, vinograd moramo izdatno gnojiti.

Če hočemo pravilno gnojiti, moramo vedeti, kaj potrebuje vinska trta za svojo prehrano. Kakor ogromna večina rastlin, sprejema vinska trta svojo hrano iz zemlje s pomočjo malih, resam podobnih korenin, ki vsrkavajo hranilne sestavine raztopljene v talni vodi. Vse te sestavine se kemičnim potom dajo razdeliti v več prvin (elementov), iz katerih so nastale. Po največjih poizkusih sestoji zemlja in vse kar je okrog nje iz 90 prvin, od katerih potrebujejo rastline deset in sicer in dušik, kalij, fosfor, apnik, magnezij, železo, klor, kremenjak, natron in žveplo. Najglavnejše so prve štiri, ki jih moramo dovajati zemlji v zadostni množini. Ogljikov dvokis, ki je potreben za tvorbo škroba in sladkorja sprejema vinska trta iz zraka skozi listje. — Glede te snovi se torej ni bati, da bi zmanjkala v ogromnem zračnem prostoru.

Sestav zemlje je zelo različen. V eni se nahaja več hranilnih snovi. Mi kratko rečemo, da je zemlja slaba in nerodovitna ali dobra in rodovitna. Po rasti lesu trs že lahko presodimo in doženemo, kaj mu je potrebno, da bode močnejši in rodovitnejši.

Na oglu ulice, sredi najživahnejšega prometa, je stal slabo oblečen fantalin in držal na dolgem drogu rdeč lepak z napisom: «Slavni pisatelj Aleš Blaž nenadoma umrl! — Berite našo posebno izdajo!» Poleg njega je stal drug fantalin s kupom časopisov pod pazduho. Ljudje so se trgali zanje.

In na oglu druge ulice je stal mož z rumenim lepakom na dolgem drogu in s še debelejšim napisom: «Najnovije o smrti Aleša Blaža —! Posebna izdaja «Dnevnik novic» —!»

In dalje po ulici je moel iz vrveža ljudi in vozov še tretji, četrti in peti lepak, vsak v drugi barvi, in vsak je kričal na ves glas, da je umrl «slavni, najslavnejši, priljubljeni pisatelj», da je umrl «naš pisatelj».

Ljudje so se pilili za posebne izdaje «Družinskega dnevnika», «Meščanskega glasnika», «Večernega lista», «Opazovalca», «Domačega pripovedovalca», in vseh mogočih drugih listov in časopisov. Nisi srečal človeka več, ki bi ne strmel v list papirja. In ko si je prebral vsak svojo posebno izdajo, si jo je vtaknil v žep, ali pa jo je vrgel od sebe in veter je raznašal na vse kraje neba pretresljivo novico, da je umrl slavni Aleš Blaž.

Plaho se je Aleš umikal heročim množicam. Kjer je le mogel, je zavil v stransko ulico. Ni se bal, da bi ga kdo spoznal, saj ga menda nihče ni poznal v rodnem mestu. Toda neznano, čudno čustvo mu je grabilo po srecu, v grlu ga je davilo, v prsih ga je tiščalo. Zakričal bi, na ves glas bi jim zavpil, tem ljudem —.

Bežal je pred njimi, bal se je samega sebe —.

Sam ni vedel, kako je bilo, da je prišel pred hišo svojega založnika. Tamle je stala, visoka, večnadstropna palača in — da, zares, črna zastava je vihrala raz strehe! —

Dušik je trsu potreben za rast stanic, staničnega jedra in prasluzi (protoplasma). Z dušikom pospešimo torej predvsem rast vinske trte. Z dušikom gnojen vinograd bo potemtakem postal v rasti bujnejši, vsled česar bo mogel tudi več donošati. Bujno rastočega vinograda, najsibo njegova rodovitnost povoljna ali ne, torej ne bomo gnojili z dušičnimi gnojili.

Fosfor je potreben v prvi vrsti za rast že omenjenih delov rastline. Brez fosforja ne bi mogla nobena rastlina izhajati. Razen tega fosfor rastlino utrjuje. Potreben je zlasti pri oploditvi. S fosforjem je torej potrebno gnojiti rodni trtam, akoravno vsled obilice dušika ubujno rasto.

Kalija potrebuje vinska trta mnogo več, kot druge rastline. Potreben je za rast mladik in velikih listov katerih mora vinska trta imeti za tvorbo škroba prav mnogo. Zato je kalij prevažno gnojilo za vinski trto. Kalij pospešuje obenem tudi dozorevanje grozdja in lesa. V težkih zemljah se nahaja kalija navadno v zadostni množini, med tem ko dušika in fosforja redno primanjkuje.

Vinska trta sprejema hrano v obliki različnih v vodi raztopnih spojin iz zemlje, le ogljikov dvokis sprejema iz zraka. Z raziskovanjem se je dognalo, da trta izhlapi 300 do 1200 g vode, predno more predelati 1 g suhih snovi. Pri določevanju suhih snovi v mladju, listju in grozdju v poedinih trsih se pokaže silna množina vode, ki jo posamezen trs porabi v času enoletne rasti (vegetacije). S svojimi koreninicami sesa trs vodo in v njej raztopljene hranilne snovi iz zemlje; vodo izhlapeva skozi listje, hranilne snovi pa pridržijo kot hrano v sebi. Koreninice izločajo tudi razne kisline, s pomočjo katerih se raztaplja v vodi nerazkrojena rastlinska hrana. Iz tega sledi, da je za prehrano rastlin obenem potrebna tudi primerna vlaga v zemlji. V prepuhem poletju ostane torej veliko hranilnih snovi v zemlji neraztopljenih in za rastline nesprejemljivih.

Najnavadnejši je hlevski gnoj, ki je ob enem najboljši, ker vsebuje vse tiste snovi, katere rastlina potrebuje za svoj razvoj. Seveda je gnoj od različne živine tudi neenak po svoji sestavi in lastnostih, pri čemer igra hrana živine veliko vlogo. Najboljši je konjski, ovčji in od klavne živine, manj vreden pa je od ostale živine. Na kakovost gnoja vpliva tudi stelja. Slamnata stelja je najboljša. Konjski gnoj je vroč, učinkuje brzo in je kmalu uporaben. Kravji je hladen, deluje počasi, toda učinek je trajnejši. Zato je kravji gnoj uporabljati najboljše svežega v starejših vinogradih, dočim se vroči konjski gnoj uporablja bolj v razkrojeni obliki. Dobro gnojilo je tudi gnojilnica, ki se pa v vinogradu le redkokada uporablja. Mešanec ali kompost se rabi ponajveč za trsnico ali pa pri sajenju vinske trte. Pripravljati ga je z zbiranjem različnih odpadkov, kakor smeti, žaganice, cestnega blata, straniščnika, listja, rožja, na posebnem, prazni skledi podobnem kupu se lahko zaliva. Kup naj bo do 1 meter visok ter se naj vsakega četrtrletja prekopa in premeša. Vrednost mešanca je odvisna od materialij, iz katerih je nastal.

Umetna gnojila vsebujejo po eno ali več potrebnih hranilnih snovi. Po količini teh se ceni njih gnojilna vrednost. Čilski soliter vsebuje okrog 15 odstotkov dušika; v zemlji se brzo razkrajja ter se mora zategadelj gnojiti z njim v poznejši jeseni. Ako bi se gnojilo prepozno, bi se prej razstopil, nego bi mogel učinkovati. Amonijeva sol vsebuje 20 odstot. dušika, je težko razstopna in se zategadelj uporablja v pozni jeseni ali tekem zime.

Apneni dušik vsebuje 15—18 odstot. dušika in precej apna. Učinkuje brzo ter se uporablja v spomladi na ta način, da se plitvo podkopa. Apneni dušik je za vinograde zelo primerno gnojilo.

Tomasova žlindra vsebuje 16 do 24 odst. fosforne kisline, ki je težko razstopna. Topi se počasi in neprestano ter se rabi lahko za več let, ne da bi bilo treba mešati jo z drugimi umetnimi gnojili. Razni superfosfati učinkujejo hitreje in se uporabljajo z uspehom v pomladi. Klorkalij kalisulfat in kajnit vsebujejo kalij in se uporabljajo lahko skupno s superfosfati. Vsa različna umetna gnojila so za umno vinogradništvo valike važnosti. Naračajo se potom kmetijskih društev ali zadrug.

Razlika med hlevskim gnojem in umetnimi gnojili je zelo velika. Hlevski gnoj je najpopolnejše gnojilo, ker vsebuje vse, rastlinam potrebne hranilne snovi v zadostni množini in so lahko potem tudi popolne. Vendar nikakor ne nadkriljuje hlevskega gnoja, ki daje zemlji ne le zadosti hranilnih snovi, temveč jo zboljšuje tudi fizikalno. Hlevski gnoj se v zemlji razkrajja in pri tem razvija toplota, ki pride rastlinam v prid; razen tega se gnoj pretvarja v sladki humus in zemlja na ta način se stalno zboljšuje. Z umetnim gnojem se dodajajo zemlji samo hranilne snovi, fizikalna svojstva zemlje pa se v ničemur ne spremenijo. Zaradi tega gnojimo težko in hladno zemljo s hlevskim gnojem, dočim uporabljamo umetna gnojila z večjim uspehom za bolj lahko zemljo.

Način in mera gnojenja je odvisna od donosa vinograda. Za koliko je vinograd prirastel na grozdju, rožju in listju, za toliko je zemlja izgubila na hranilnih snoveh. Izračunalo se je, da se na enem hektaru porabi v enem letu 80 kg dušika, 30 kg fosforja in 100 kg kalija. Od tega je potrebno za grozdje približno 22 kg dušika, 9 kg fosforja in 30 kg kalija. Grozdje porabi tedaj skoraj polovico, dočim je druga polovica potrebna za listje in rožje. Zato je treba od toče in mraza poškodovan vinograd dobro pognojiti, da se nadomesti izguba. Vinograde, ki se nahajajo v dobi rodovitnosti, kakor tudi vinograde, ki v rasti zastajajo, je treba boljše gnojiti, nego mlade in bujno rastoče. Vinograd porabi vsako leto nekaj hrane in bi ga zato trebalo vsako leto gnojiti. Ker

bi bilo gnojenje vsako leto predrago, ga uravnava v primernih presledkih. Triletni presledki se priporočajo kot najprimernejši. Gnojimo zatorej vsako tretje leto s trikratno množino potrebnega gnoja za eno leto. Če vsebuje na primer hlevski gnoj, ki je bil dobro hranjen 0.64 odstot. dušika, 0.36 odstot. fosforja in 0.60 odstot. kalija, tedaj damo zemlji z 200 q gnoja:

128 kg dušika, 72 kg fosforja in 120 kg kalija.

Zemlja pa potrebuje za eno leto le:

80 kg dušika, 30 kg fosforja in 100 kg kalija. Tedaj damo preveč: 48 kg dušika, 42 kg fosforja in 20 kg kalija.

Na tri leta bi torej morali vzeti 600 q hlevskega gnoja dobre kvalitete. Dali smo pa s takšnim gnojenjem vseh treh glavnih hranilnih snovi teoretično še več, kakor je potrebno. To velja samo za fosfor in kalij, ne pa tudi dušik. Ta izhlapeva prav rad že iz hlevskega gnoja, deloma ga bakterije v zemlji razkrojijo ali pa se porazgubi v zemlji kot soliterna kislina. V strmih legah ga izpira tudi voda deževnica. Izguba na dušiku bi se morala tedaj nadoknaditi, zlasti pri slabo konzerviranem hlevskem gnoju, ki ima dušika navadno vsikdar premalo. Z uspehom bi rabili v tem slučaju tudi žveplenokisli amonjak (amonsulfat) ali apneni dušik. Vsakega posamezno pri triletnem gnojilnem turnusu po 200 kg kot dodatek 600 meterskim stotom hlevskega gnoja. Dali smo zatorej v celem triletnem gnojenju 600 kg dušičnega umetnega gnojila poleg 600 q dobrega hlevskega gnoja. Z dušičnatim gnojilom je treba gnojiti vsako leto v pomladi, kar je kratkega učinka.

Pri štiriletnem gnojenju bi bilo na mestu sledeči način gnojenja, ki se je izkazal kot izvrsten:

1. leto 600 q hlevskega gnoja in 300 kg amon sulfata,

2. leto 300 kg amonsulfata,

3. leto 100 kg 40 odstot. kalijeve soli in 300 kg amonsulfata,

4. leto 100 kg 40 odstot. kalijeve soli in 300 kg amonsulfata.

Skupaj smo tedaj dali v štirih letih 600 q hlevskega gnoja, 1200 kg amonsulfata in 200 kg 40 odstot. kalijeve soli.

Drug način kombiniranega gnojenja s polovično množino hlevskega gnoja, mesto katerega uporabljamo Tomasovo žlindro in superfosfat za triletni turnus ali kolobar je sledeči:

1. leto: 300 q hlevskega gnoja, 200 kg superfosfata ali 300 kg Tomasove žlindre, 100 kg 40 odstot. kalijeve soli in 200 kg čilskega solitra;

2. leto: 400 kg superfosfata ali 600 kg Tomasove žlindre, 200 kg 40 odstot. kalijeve soli in 600 kg čilskega solitra.

3. leto: 400 kg superfosfata ali 600 kg Tomasove žlindre, 200 kg 40 odstot. kalijeve soli in 600 kg čilskega solitra.

V tem primeru smo dali samo 300 q hlevskega gnoja, zato pa 1200 kg najboljšega dušičnega gnojila in superfosfata ali Tomasove žlindre, da nadomestimo fosfor, katerega s premajhno množino hlevskega gnoja nismo zemlji vrnili. Umetno gnojilo raztrosimo kolikor mogoče enakomerno po vsej površini vinograda in ga tako podkopamo.

Vinograd gnojimo enako kot polje, to je, da gnoj enakomerno raztrosimo in podkopamo. Nekateri kopajo med črtami in v te jarke nasujejo gnoj. Drugi zopet izkopajo samo okoli trsa večjo ali manjšo jamo, v katero spravijo gnojilo. Oba zadnja načina sta napačna. Koreninice trsa se širijo po vsej zemlji naokrog, iskajoč hrane povsod, kjer jo najdejo. Ako torej potrosimo celi vinograd enakomerno, pognojimo vsaki najmanjši prostorček. Dež in sneg nakvasita gnoj in vsa zemlja ga takorekoč v se posrka. Z gnojenjem v jarek so koreninice prisiljene iskati hrano samo na enem mestu in v enem delu zemlje, to je v zagnojenem jarku, dočim ostane zemlja izven jarka neizrabljena, kajti korenine se razvijajo najbolj tam, kjer je več hrane. Pri gnojenju v jarke se razvijajo korenine neenako in jih je najtežje v poznejši dobi v obliki finih sesalnih koreninic na mestih, kjer se je nahajal gnoj v jarkih. Gnojenje okoli trsa bi imelo le v strmih legah in peščenih tleh svoj pomen. Tu se izkopa plitva jamica v obliki polumeseca na zgornji strani trsa. Voda izpira hranilne snovi iz gnoja na spodnjo stran trsa, kjer se nahajajo korenine v takšnih legah.

Gnojenje se vrši v pozni jeseni in pozimi. To je važno, zlasti pri gnojilih, ki se težko in počasi razkrajajo, kakor hlevski gnoj in težko razstopna umetna gnojila (Tomasova žlindra). Z lahko razstopnimi umetnimi gnojili, n. pr. čilskim solitrom gnojimo v mesecu aprilu ali maju. Lahko razstopna gnojila se hitro razstopijo in takoj učinkujejo. Rastline morajo biti v tem času sposobne, da sprejemajo pripravljeno hrano, ker bi se hranilne snovi drugače porazgubile in ne prišle do učinka.

Ivan Štampar, ekonom graščine Ormož.

Našim čitateljem iz koroške strani se toplo priporoča novo domače podjetje, trgovina z mešanim blagom ljutomerskega rojaka g. Matka Seršen-a v Mariboru, Koroška cesta 39, ki vsled svojih nizkih cen in dobre postrežbe pridobiva vsaki dan večji krog zadovoljnih odjemalcev.

CENJENIM NAROČNIKOM!

Današnji številki smo priložili položnice. Prosimo vse cenj. naročnike, da se teh položnic v kratkem poslužijo in nam pošljejo naročnino za leto 1924. Položnice so dobili vsi, tudi tisti, ki imajo naročnino še plačano. Kdor položnic sam ne rabi, naj dobi kakega novega naročnika ter nam pošlje zanj naročnino.

Kdor še dobiva list, ta naj na vrh položnice napiše besedo: «star». Kdor pa list dozda ni dobival, pa naj napiše na položnico besedo: «nov». To nam delo jako olajša. Če bodo vsi tako napisali na položnice, potem ne bo pri pošiljanju lista nobenih pomot in zamud.

Naročnina za leto 1924 znaša:

za celo leto 32 dinarjev.

za pol leta 16 dinarjev.

za četrt leta 8 dinarjev.

Za vse kraje izven Jugoslavije pa stane «Slovenski Gospodar» za celo leto 56 dinarjev.

Vljudno prosimo vse naše prijatelje in pristaše, da v decembru agitirajo od osebe do osebe za nove naročnike «Slov. Gospodarja». Za nas mora veljati pravilo: **V vsako hišo «Slovenski Gospodar»!**

Število naših naročnikov se mora podvojiti! Naš list pa bo pisal zanimivo in koristno za vse naročnike in jih branil pred krivicami z vso odločnostjo, kakor dozda.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Razprava o proračunu je v fin. odboru dovršena. Za vlado so, kakor po navadi glasovali Nemci in pa turški džemijet iz južne Srbije. Proti koncu je bila proračunska razprava posebno burna glede izdatkov za vrhovno državno upravo. Pod to poglavje spada kraljeva civilna lista in še drugi izdatki za dvor. Civilna lista se izplačuje vrhu vsega še v tuji valuti ter iznaša tako 60.000.000 D. Ogromni so tudi izdatki za dvorsko pisarno, ki se bavi samo s podeljevanjem odlikovanj. Poslanci Jugoslovanskega kluba so povdarjali, da ti ogromni izdatki niso samo neznosno breme, temveč tudi sramota za državo, v kateri se večina ljudstva bori z najtežjo bedo in stisko, pisarna za odlikovanja se lahko takoj odpravi, ker je nepotrebna. Odlikovanja se ne delijo po zaslugah za državo, temveč po delu za vladno stranko.

Vlada še vedno odlašala s sklicevanjem celega parlamenta. Kakor znano bi moralo biti to 20. novembra, pa se je odlagalo z raznimi izgovori od dneva do dneva in sedaj je obljubljen za pondeljek. December bo pa vladi že po volji, ker je vse polno praznikov. Pašičeva vlada se na vso moč trudi, da ubije še zadnje ostanke parlamenta in parlamentarnih načel. Parlament še v notranjih zadevah države ne more odločevati, kaj še le v zunanjih, kjer so se zadnji čas odigravale važne in zelo značilne stvari.

Poleg nastopa proti Bolgariji, ki se je k sreči v miru končal, in poleg nepotrebnih in neopravičenih korakov v varstvo grške vladarske hiše, so bile še barantije z Rumunijo in Italijo za naše ozemlje. Kaj se je Rumuniji dalo, smo že zadnjič poročali. Zunanji minister izjavlja sedaj, da so mejne zadeve med nami in Rumunijo sedaj za vedno in tudi sporazumno dogovorjene. Na to izjavo se pa ne sme mnogo dati, ker Rumuni še vedno zahtevajo po svojih listih cele našega ozemlja in je gotovo, da so proti nam dobili tudi dovolj drznosti in poguma, ker so še več dobili kot so zahtevali. Kako se rešujejo sporna vprašanja med našo državo in Italijo, nam vlada sicer noče povedati, iz dobro poučenih krogov se pa čuje, da teče vse tako in da je v glavnem že vse tako rešeno, kakor Italijani hočejo. Vlada ima pač dovolj razlogov, da se skriva pred parlamentom.

Po Hrvatskem, kjer so bile ponovne občinske volitve radi čisto hrvatskih in proticentralističnih občinskih odborov, so zopet povsod zmagali Hrvati. Iz Beograda sedaj zopet širijo vesti, da angleška vlada izganja Radiča. To se vedno godi, kakor hitro se nekaj sliši, da namerava Radič sam iz Anglije. — S proticentralistično opozicijo in posebej še z Jugoslovanskim klubom zvezano stranko Bunjevcev so vladni krogi že par tednov predstavljali kot odpadniško, v nedeljo je bil pa v Subotici kongres te stranke, ki je postavil vse te vesti na laž. Bunjevci so odločno in soglasno sklenili, ostati v proticentralistični zvezi in po svojih poslancih v Jugoslovanskem klubu.

PRED KONFERENCO MALE ANTANTE.

V januarju se bo v Beogradu vršila konferenca Male antante, v katero bo sprejeta najbrž tudi Poljska. Rumunija si prizadeva stopiti potem s Poljsko in Češko v posebno zvezo, ki bi bila za vsak slučaj naperjena proti Rusiji. Jugoslaviji bi po tem načrtu pripadla samo poniževalna in nevhvaležna vloga, da v to zvezo privoli ter jo podpira brez upanja na kako korist in protiuslugo. Če se rumunski načrt ne izvede, — nasprotovati bi mu znali Čehi, naši pa gotovo ne, — si bo Rumunija prav gotovo poiskala novo zavezništvo. Saj že sedaj njeni listi naglašajo, da bi bili boljši zavezniki Bolgari, Turki in Italijani.

V GRČIJI

je z monarhijo pri kraju. Po mestih se vršijo velike manifestacije za republiko in gotovo je, da se bo moral kralj Jurij umakniti iz Aten še pred volitvami. Republikanska stranka in Venizelisti, ki so mislili monarhijo počasi odpraviti, so se zedinili, da je treba čimprej

proglasiti republiko. Odstavljenemu grškemu kralju bo dal njegov tast rumunski kralj zavetišče.

NEMCIJA.

Vlada kanclerja Stresemanna je padla, ker so iz nje izstopili socialisti. Prepovedana in razpuščena je stranka skrajnih prevratnih monarhistov in komunistov, a s tem se zlasti monarhistično prevratno gibanje ni omejeno, ker so to delo sedaj prevzele stranke, v katerih rokah je tudi nova vlada kanclerja dr. Alberta samo igrača.

PRED VOLITVAMI V ANGLIJI.

Splošno prevladuje mnenje, da bo dobila struja za svobodno trgovino ogromno večino (liberalci in Labour party). Lloyd George doživlja s svojimi govori veličanske uspehe.

RUSIJA.

Ruska vlada je vsled dogodkov v Nemčiji nekoliko vznemirjena. Ako zmaga reakcija, se bojijo sovjeti, da se ne bi pod pokroviteljstvom Francije obnovila z nemškimi generali »Križarska vojska proti sovjetom«. — Glavno za Rusijo je, kako se bo vedela Poljska. Mogoč je tudi spór med Nemčijo in Poljsko, vsled česar bi bil prekinjen tranzit za blago v Rusijo. Taka in podobna ugibanja se bero v ruskih listih, ki kažejo, da se je mednarodni položaj v zadnjem času precej poslabšal.

Federalizem v Rusiji se čedalje bolj izdeluje. Na zadnji seji osrednjega izvršilnega odbora zveze sovjetskih republik se je storilo v tem smislu zopet več važnih sklepov, tako, da bodo zvezne republike prišle čedalje bolj do svoje veljave. Posamezne republike dobe med drugim tudi pravico amnestije.

ZOPET PUCLJEVI VOLI.

Kupčija, kojo so Pucelj in njegovi bivši samostojni poslanci izvršili lansko leto z govedo, ovcami in konji iz Nemčije, je znana slovenskemu svetu. Ker so v to tajinstveno kupčijo zapleteni tudi Pašičev sin Rade ter še celo nekateri srbski radikali in srbski ter hrvatski demokrati, je cela stvar še po večini ostala dosedaj prikrita.

Cel Beograd in širša javnost pa o tej kupčiji namigava čudne reči. Gotovo je, da so tu igrali veliko vlogo Pucelj kot minister, njegova žena, zet Puceljev, znani Štibler, izvoznik Predovič ter seveda mladi Pašič in njegovi bližnji. Cela stvar smrdi in ko bo ta kupčija povsem odkrita, bo Pucelj in njegovim tovarišem v tej umazani kupčiji povzročilo tak smrad, da bo joj.

Polagoma se sedaj odkriva ta umazana kupčija. — Časopisi iz Beograda objavljajo skoro vsak teden nekatere podrobnosti. Tako bo kmalu vse pojasnjeno. List »Beograjski dnevnik« od nedelje, dne 25. novembra prinaša na prvi strani članek z naslovom: »Zna se kdo«.

V tem članku piše ta list, kako se je začela Puceljeva volovska kupčija. List pravi: »Stvar se je reševala v ekonomsko finančnem ministrskem odboru. Seja se je vršila v ministrstvu financ. Šlo je za prodajo govede in ovc iz Nemške«.

Kupčija je že bila naprej določena tako, da dobi vole Rade Pašič in njegova kompanija. Svota, kojo je ta družba morala plačati državi za vole, krave in ovce, je bila določena na 28 milijonov dinarjev. Družba je to živino prodala kar pod roko neki drugi izvoznikarski družbi (italijanski in švicarski) za 70 milijonov dinarjev.

»Dnevnik« prinaša še druge podrobnosti o tej kupčiji, a o tem pišemo ob drugi priliki. Glavno je, da počemu slovenskemu svetu, da je dobiček Pašič—Predovič—Puceljeve družbe znašal po računu beograjskega lista nič manj nego 42 milijonov dinarjev ali 168 milijonov kron. Kdor tega ne verjame, naj čita prej omenjeni list.

Tako je bilo delovanje samostojnežev v Beogradu. Pri ustavi so nas prodali Pašiču in Velešbom, da Slovenija danes vsled tega kriči pod težo strašnih davkov. Samostojneži so sodelovali še pri takih umazanih stvarih.

Naj Pucelj v Sloveniji na shodih govori o tej kupčiji. Narod, ki še kaj da na komedijanta Pucelja, naj ga poslušaja; poštenemu človeku se studijo taki čini.

Tedenske novice.

Smrt enega našega najstarejšega pisateljev. V Rogaški Slatini je zatislil svoje oči vsakemu Slovincu znani pisatelj in pesnik Josip Stritar. Bil je rodem iz Kranjske, a služboval je dolgo vrsto let kot profesor na Dunaju. Iz Dunaja je veliko pisal za našo mladino. Njegove mladinske spise je izdajala Mohorjeva družba in so bili ter ostanejo nekaj neprecenljivo dobrega za našo mladež. Vsi Stritarjevi spisi in vse pesmi so mojstrsko dobre glede vsebine in oblike. Stritar je bil sin kmetskih staršev in je kot tak tudi pisal tako poljudno, da ga razume vsak še tako priprost človek. Pred dobrim letom se je Stritar v starosti 86 let preselil iz Dunaja v Rogaško Slatino, kjer je preživel zadnje mesce svojega življenja. O Stritarjevih zadnjih dnevih in urah nam poročajo iz Slatine to-le: Pred par mesci je začel rajni slabeti, tako da smo se začeli bati za njegovo življenje. Ko je pa prišla trgatev in z njo grozde, njegova najljubša jed, se je naenkrat zopet pokrepčal in dobili smo upanje, da bo preživel še zimo, katero pa, kakor je sam trdil, ne želi več učakati. V soboto zvečer je poslala gospa Stritarjeva po ravnatelja zdravilišča s prošnjo, naj pride, ker je Stritar težko zbolel. Šel je takoj in dobil starčka v težki mrzlici. Hitro je poslal po zdravnika dr. Lavriča, ki je ugotovil začetek pljučnice in je rekel, da so njegove ure štele. Ob 11. uri po noči se je peljal g. ravnatelj še po duhovnika, ki ga je potem previdel z zakramenti za umirajoče. Ko je bil ob pol 5. uri

zjutraj ravnatelj zopet pri njem, je bil mirnejši in njegovo stanje veliko boljše. Dopoldne mu je šlo dobro, spoznal je posameznike in tudi govoril. Ob pol treh popoldne je vprašal, koliko je ura, potem pa ni več govoril in tudi ni zahteval več po ženi, od katere edine si je pustil streči. Od tedaj naprej so mu stregle tukajšnje gospe. Ob 9. uri zvečer (v nedeljo) je mirmo in brez boja v Gospodu zaspal. Blagopokojnemu bodi ohranjen časten in trajen spomin med slovenskim narodom!

Nagrade za čim višji predpis davkov — preprečene V finančnem zakonu za leto 1924 je minister dr. Stojadinovič pri členu 141 pridjal določilo: »Davčnim uradnikom, ki izvršujejo predpis davkov, oziroma koji druge uradnike kontrolirajo pri predpisovanju, se daje posebna nagrada. Nagrado dobijo ti uradniki samo v tem slučaju, ako s predpisom in kontrolo dosežejo čimvišji predpis davkov za tekoče ali prejšnje leto.« To se pravi, da davčni uradnik, ki bi še bolj gulil ubogega davkoplačevalca, bi za svoj »izvanredni trud« dobil nagrado. Naši poslanci so v finančnem odboru z vso silo nastopili proti taki korupciji. Dokazovali so, da se pri nas davki itak predpisujejo in izterjujejo v pretirani višini. Davčni uradniki ne uživajo posebnega spoštovanja pri ljudstvu, dasiravno so oni le vladine kleščice. Če bo pa vlada še nagrade dajala za čimvečje izmозgavanje, bo ugled uradnikom čisto padel. In zahteva naših poslancev je imela uspeh. Nagrade so se brisale iz finančnega zakona. Pucljev srbski zemljoradnik Lazič pa pri tem ni znil ne besede.

Ovaduštvo demokratskih in radikalnih uradnikov. Žage v naših hrihbih so radikali na novo obdavnili s taksami. Lastniki žag, koji žagajo les tudi za druge, plačajo od sedaj naprej letno takso od svoje žage in sicer 150 do 600 D letno. Tako je sklenila radikalna srbska večina s pomočjo 8 Nemcev (Schauer) in 13 Turkov. Kako je do tega prišlo? Demokratski in radikalni del uradnikov v Sloveniji je oče tega novega davka. — Poročali so finančnemu ministru, da se nahaja v Sloveniji okoli 2000 žag, koje bi se še dalo obdačiti. In res, Srbi so takoj ubogali demokrate in radikale iz Slovenije in so naložili to novo, veliko breme. Če pomislimo, da ima Slovenija po izkazu, ki so ga prej omenjeni »prijatelji« poslali ministrstvu, okoli 2000 žag, a vsa ostala država samo okoli 600, zadene ta davek skoro samo Slovenijo. Zopet dokaz, da so v mnogem oziru ravno oni davčni uradniki, ki so zagrizeni pristaši demokratske in srbske radikalne stranke krivi, da se davkoplačevalce v Sloveniji vedno bolj odira. Malo več srca bi že lahko imeli. Zakaj pa srbski in hrvatski uradniki tako ne postopajo. Seveda moramo resnici na ljubo povdariti, da to grdobijo počenja samo en del uradništva, večina pa itak čuti z ljudstvom. Te besede smo morali zapistati, da se ne pozabijo.

Občni zbor SKSZ se vrši dne 6. decembra t. l. ob pol 10. uri dopoldne v Mariboru, v dvorani Lekarnaška ulica. Na dnevnem redu je sprememba pravil (Prosvetna zveza) in druge zelo važne stvari. Vsako društvo naj pošlje delegata, ki naj prinese s seboj pooblastilo izobraževalnega društva, podpisano od predsednika in tajnika. Polovična vožnja na železnici je preskrbljena.

Mariborske novice. V petek in soboto preteklega tedna so dobili mariborski orjunci za svoje divjaštvo zaslužen plačilo pred sodiščem. Na zatožni klopi je sedela skoraj vsa akcijska četa (19 orjuncev) radi znanega napada na Cirilovo tiskarno v Mariboru, kjer so v noči od 10. na 11. februarja razbili stroje, s katerimi se tiskata časopisa »Sl. Gospodar« in »Straža.« Njihova organizacija je ogorčeno zavračala, da bi to napravili orjunci, podtikali so ta zločin Nemcem in celo našim pristašem, nazadnje pa jih je izdal njihov tovariš, orjunc Grum, uradnik na glavni pošti, ker se je polakomil nagrade, ki jo je razpisala Cirilova tiskarna za onega, ki bi izdal lopove in jim zločin dokazal. Policija je takoj zaprla 19 članov Orjuna, katere je Grum izdal in ti so med preiskavo izblebetali priznanja, ki so bila za nekatere usodna. Po večtedenskem preiskovalnem zaporu so bili izpuščeni in Orjuna je te barbore po celem mestu razglašala za mučenike in jih proslavljala. Sodišče je proti njim razpisalo obravnavo, ki se je vršila v petek, dne 23. in v soboto, dne 24. novembra. Razprava se je vršila pred kazenskim senatom okrožnega sodišča, kateremu je predsedoval sodni svetnik Guzelj, kot prisedniki pa so sodili dvorni svetnik Fon, višji svetnik Stergar in svetnik Zemljič. Orjuno je obtožilo državno pravdnštvo, katerega je zastopal dr. Zorjan. K razpravi niso prišli vsi obtoženi orjunci, ker je eden od njih, neki Tevžič iz Celja, iz strahu pred kaznijo pobegnul, znani cerkveni ropar Štoka se nahaja pri vojaki v Mostarju, par orjuncev pa je izostalo iz neznanega vzroka, tako da jih je sedelo na zatožni klopi samo 14, mesto 19. Orjunci so se prvi dan razprave, ki je trajala do 7. ure zvečer, ponašali ves čas samozavestno, ker so jim njihovi advokati dr. Kukovec, dr. Rosina, dr. Šnuderl, dr. Lipold, dr. Slokar, dr. Müller in dr. Boštjančič dajali tolažbo, da bodo gotovo oproščeni. Prvega dne se je prebrala samo obtožnica, zaslišali obtoženci, ki so po orjunski navadi vse tajili ter celo dolžili preiskovalnega sodnika, da jih je prisilil, da so izdali drug drugega, nato pa so zaslišali sodniki priče, skoro same orjunce, ki so govorili vsi v prilog obtožencev, z očitvidnim namenom, da jih rešijo kazni. Glavna obtežilna priča Grum, ki je prišel od vojakov iz Zagreba pričevati, pa sedaj ni hotel pričati, ker so ga očitvidno podkupili, da orjuncem še bolj ni potlačil. Izgovarjal se je, da bi bila sramota, če bi moral še enkrat izdati napadalce. Drugi dan v soboto se je razprava nadaljevala. Govorili so advokati, ki so vsi skušali naslikati obtožene orjunčke kot nedolžna jagnjeta, ki so se v tem času, ko se je napad izvršil, nahajali vsi na sokolski veselici v Narodnem domu. Pomagalo jim pa ni dosti, kajti sodišče jih je po dvehurnem sklepanju obsodilo takole: Pobegli Tevžič je obsojen na 6 mesecev, Adolf Ogrizek, Anton Hlebs in Stanjo Bole na tri mešce, Ivan

Ivan Sušnik pa na dva mesca ječe, poostrene vsak teden dvakrat z postom in trdim ležiščem ter vsakih 14 dni enkrat s temnico. Ivan Hlebs je obsojen na 6 mesecev poostrene ječe radi napada na tiskarno in radi tatvine pri tvrdki »Balkan«, kjer je bil zaposlen. Obsodba je obtožene orjunce, kakor tudi njihove pristaše, katerih je bilo vse polno med poslušalci, jako pobila. Advokati so vložili ničnostno pritožbo, ki pa ne bo najbrž nič pomagala, orjunci bodo morali iti kašo pihat, obenem pa povrniti tiskarni stroške, ki znašajo 39.315 dinarjev ter plačati sodne stroške. Kazen za to zločinstvo je zaslužena, toda še veliko premila. — Dne 26. t. m. je umrla ob 2. uri zjutraj v javni bolnici gospa Matilda Rutnik, rojena Plepelec, soproga g. Jakoba Rutnik. Pogreb blage pokojnice se je vršil dne 28. t. m. ob dve popoldne iz mariborske bolnice na pokopališče na Pobrežju.

Novice iz slivniške župnije. Kedaj dobimo pa pri nas nove zvonove? vprašujejo naši farani že skoraj nad leto dni. In po vsej pravici! V začetku leta 1922, ko so v sosednih Hočah potegnili jeklene zvonove v zvonik, so šele začeli pri nas pobirati za bronaste, veselili smo se, da bomo vsaj kje v jeseni leta 1922 imeli dva nova zvonova. Sedaj pa se že leto 1923 nagiba h koncu, pa še o zvonovih ni duha ne sluha. Da ne bodo oni, ki so darovali večje ali manjše zneske za zvonove, vedno nadlegovali svojih županov radi zvonov, prosimo tem potom dotični odbor, ki je imel, oziroma še ima to akcijo v rokah, da nam da javno ta-le pojasnila: 1. Kedaj se je naročil zvon in po kakšni ceni? 2. Kedaj in pri katerem denarnem zavodu se je naložila nabrana svota? 3. Kako dolgo bo še ostala Slivnica mutasta? Dolgo že čakamo in mislimo, da je čas, da dobimo: ali zvonove ali pa vsaj odgovor na naše ponižno vprašanje! — Opazujemo že dalje časa, da nekateri učitelji v naši fari zelo radi naglašajo pri pozdravih svoj sokolski »Zdravooo!« Ako to opozorilo ne bo pomagalo in se prizadeti ne poboljšajo, bomo spregovorili prihodnjikaj več in malo natančneje. — Ni ga skoraj človeka dandanes, ki bi se ne tožil čez neznosno draginjo in osobito pa nad vse pretirano visoke davke. Mi pa pravimo: Dokler se bo prirejalo toliko veselic po raznih gostilnah in pod raznimi firmami, bode se selila tudi vsled teh vedno večja beda v naše vasi. Zato pa: Nehajte za enkrat s temi plesnimi venčki in kakor jih pač imenujete vse te ponočne priveditve. Naj bi pa tudi oblasti že vendar enkrat enkrat uvidele, da gre naš narod v tem rajanju še hitreje nasproti svojemu gospodarskemu poginul!

S—n. Veliko zanimanje za nove zvonove pri Gornji Sveti Kungoti. Veliko zanimanje vlada tudi pri nas za nove zvonove. Na gostiji pri Vinčevu so dobrosrčni gostje darovali prvo svoto 232 dinarjev za nove velike zvonove. Posebej so še darovali za katoliške misijone 63 dinarjev. Novoporočencema želimo iz srca obilo sreče in božjega blagoslova, a darovalcem pa najprisrčnejši »Bog plačaj!« Dal ljubi Bog prav veliko posnemovalcev, da v kratkem zapoje ta veliki zvon čez hrib in plan! — Gost prelek.

Na Velki pri Mariji Snežni je umrl g. I. Šiker, posestnik in gostilničar, star 70 let. Pokojnik je bil eden najbolj spoštovanih mož cele župnije. Pogreb se je vršil v nedeljo, dne 11. t. m. popoldne. Udeležba je bila zelo velika. Svetila pokojniku večna luč! Preostalim pa naše iskreno sožalje!

Vrat mu je prerezal. Iz Drobotinc v Apački kotlini poročajo: Pri nas v Drobotincih je bil ubit posestniški sin Ivan Standeker, star 32 let. V prepriju z materjo mu je prerezal vrat 72 let stari ljubček matere ubitega, posestnik Jožef Celec iz Drobotinc. Standeker je bil dober človek in priden delavec. Obžalovanja vredno in pošteno ženo ubitega je zelo razžalostilo dejstvo, da se je ob priložnosti njene navzočnosti pri mrtvem truplu njenega moža izjavil na surov način bivši grofovski kočijaž in današnji zaupnik naših oblasti Anton Propst iz Pogleda: »Der ist lang gut hin!« Za klati ljudje kratkomočno po mnenju pametnih ljudi itak niso, napake pa ima vsak človek, enake grehe, mogoče tisti, kateri je rabil ta izraz »več kot ubit.« Ljudje bližnje okolice sumijo, da v tem slučaju ni bil uboj, ampak naročen umor. Žalostni slučaj uboja se je ponovil v mali občini v teku treh tednov, ljudstvo je vznemirjeno, osobito zaradi tega, ker se nahajajo ubijalci dzema.

Tatvina v Jahovi v Apački kotlini. Pri nas je bil v Jahovi, občina Nasova, potom tatvine oškodovan posestnik Kolbl, p. d. Winkelbauer, za svoto 46.000 K. Kolbl je oral na polju nedaleč od hiše, žena je bila zaposlena enako na njivi blizu hiše, iz hiše pa je pobral neznan tat gotovino, hleb kruha in maslo. Ali ne bi bilo pametnejše, z denarjem iti v najbližnjo posojilnico in tako pomagati sočloveku in trpinu, kateri še večkrat davka ne more plačati?! Krščanska vera nas tako uči: Pomagaj drugemu, tat bi ne imel sreče in lastnik ne škode!

Sunek z nožem. V Nasovi v Apački kotlini je zadal posestniški sin Senekovič sunek z nožem posestniškemu sinu Glancu.

Z noži so ju obdelali. V nedeljo, dne 11. t. m., sta dobila dva finančna stražnika ob priložnosti neke plesne zabave v Vratji vasi v Apački kotlini sunke z noži. Eden je težko, drugi lahko poškodovan.

Žalostni so zadnji časi v Apački kotlini, ljudstvo je vznemirjeno, uboj za ubojem, sunek z nožem za sunkom, življenje in zdravje ljudi postaja igrača. Kaj poreče k temu radikalec dr. Potzinger, kaka je njegova vzgoja in plod delovanja! Poljski pridelki in drugo so se kradli in se še kradejo to jesen na drobno in na debelo, kakor že dolgo ne. Orožništvo zasleduje le klerikalce, če bi se dalo kakega spraviti v luknjo, ali mu vsaj naložiti globo pri okrajnem glavarstvu.

Iz Apač je odšel dosedanj ožniški postajevođa g. Matevž Urh. Bil je že zadnji čas, da se je poslovil od nas. Bil je velik gospod, gledal je nas od zgoraj, zasledoval je prav rad pristaše Slovenske ljudske stranke in pomagal nasprotnikom pobijati klerikalnega zmaja, pa je imel malo

uspeha. Prestavljen je baje v Velenje. K nam je prišel g. Nekrep od Sv. Ane. Upamo, da bo pravičen tudi za nas Slovence med tujerodno večino.

Iz Ormoža. Preteklo nedeljo smo posvetili in otvorili svoj »Katoški dom.« Na veliko nevoljo in jezo naših nastrojnikov je delo srečno končano in prepričani smo, da bo dom služil svojim namenom. K otvoritvi je nameraval priti tudi naš voditelj dr. Korošec, toda moral je odpovedati, ker se je preložil termin za potovanje parlamentarcem na Poljsko, kamor je šel tudi naš voditelj. Upajmo, da vidimo kmalu naše politike v novih naših prostorih. Rodoljubi ormoškega okraja so pokazali zopet, da imajo smisel za našo dobro stvar. Hvala vsem, ki so prej in sedaj delovali za uresničenje našega doma! Po otvoritvi smo bili sicer malo bolj preleško veseli, toda nič zato, bomo pa sedaj bolj odločno delali in posebej želimo, da naša mladina uporablja dom v svojo izobrazbo in plemenito, pošteno zabavo.

Tombola v Ormožu. Preteklo nedeljo, dne 25. t. m. na večer je priredilo gasilno društvo Frankovci—Laporšice—Hum v dvorani gospe Skorčič svojo vsakoletno tombolo. In dočim je bila cerkev pri rani službi božji skoro prazna, so bili gostilniški lokali pri tomboli nabito polni in to pri najslabših potnih razmerah in od najbolj oddaljenih vasi župnije. Dobitkov ni manjkalo: nekaj vreč pšenice po 50 kg, vrakovrstne kuretine in celo eno tele, ki ga je baje darovala pred kratkim omožena Kelemina. Blizu do polnoči je trajala tombola, potem je sledila prosta zabava. Ob 1. uri ponoči prenehala je na mah električna luč in bila je popolnoma tema v dvorani, nihče ni bil na to pripravljen, ker se je od dveh strani izrečno prosilo za luč do 3. ure. Ni še znano, iz kakega vzroka se je to zgodilo, a domneva se, da vsled kake nemarnosti v centrali. Ob 2. uri po polnoči je zasvetila zopet električna luč, ko je bil konec licence. Ko je bila tema v gostilni, so to priložnost porabili gotovi nepošteni ljudje in pokradli mnogo kupic, mizne oprave in mnogo jih je odšlo, ne da bi bili plačali. Tako ima gostilničarka poleg nevolje še veliko škodo. Pravijo, da so časi slabi in hudobni, časi ne tako, pač pa — ljudje.

Zasluzna velikonedeljska rojakinja. Sestra Vilma Seböck, prednica usmiljenih sester sv. Vincenca Pavlanskega v Budimpešti na Ogrskem naznanja s posebnim pismom z dne 21. novembra 1923, da je tam dne 20. januarja 1920 umrla usmiljena sestra Ana Rafaela Heržič, ki je dosegla visoko starost 99 let in je celih 73 let stregla bolnikom. Rojena je bila 15. marca 1821 v Senežcih št. 9, župnije Velika Nedelja.

Na Martinovo nedeljo je bil blagoslovljen zvon za kapelo Marijo Kozar na Cenkovi pri Sv. Antonu v Slov. gor. Tehta 67 kg. Veselje je bilo tem večje, ker tej kapeli zvon še ni bil odzvet, ker se ga ni imela.

Narodno-gospodarski tečaj za kmetijske fante in moške bo letos v dneh 27., 28. in 29. decembra v Mariboru in v Celju. Lanski tečaj je še vsem udeležencem v najboljšem spominu, letos bo tečaj še bolj zanimiv in važen. Da najlažjemo udeležbo kolikor mogoče mnogim fantom in moškim, zato bo letos istočasno v Mariboru in v Celju tečaj z istim sporedom. V Celju ga bo vodil dr. Korošec, v Mariboru dr. Hohnjec. Natančnejši spored priobčimo prihodnjic. Že sedaj pa opozarjamo vsa društva in zveze, da takoj začnejo s prijavi, ker bomo mogli sprejeti samo določeno število udeležencev. Vsi, ki se bodo udeležili tečaja v Celju, naj pošljejo prijave na tajništvo v Celju, hotel »Beli volk«, oni, ki pridejo v Maribor, pa na tajništvo v Maribor, Cirilova tiskarna. V prijavi navedite: 1. starost, 2. predizobrazbo, 3. poklic udeležencev. S prijavo se vsak obveže, da bo vztrajal vse tri dni na tečaju. Koliko bo stala hrana, povemo prihodnjic. Stanovanja bodo brezplačna. — SKSZ za Štajersko.

V gornjegrajskem okraju (Rečica ob Savinji) se združeno-socialni tečaj žal zaradi skrajno slabega vremena ni mogel vršiti. Predavatelja prosita vse naše organizacije, da jima oprostijo, ker zaradi silno slabega pota kljub najboljši volji nista mogla priti v Rečico. Tečaj moramo preložiti na lepši čas.

Smrt vrlega moža v Nazarih. V torek, dne 20. t. m., je pri nas umrl eden najuglednejših mož cele fare Ivan Ovcjak, p. d. Solitarjev Anza, daleč naokoli znani »loški stric.« Bal je zvest rokodelc čevljar in posestnik v Lokah. Svoj čas je bil tudi župan v Mozirju in večletni občinski odbornik. Globoka pobožnost je krasila njegov značaj, a nihče ni bil vedno tako veselega in vedrega duha, kakor on. Pri vsaki cerkveni slovesnosti je bil prvi in pri vsaki pošteni veselici je bil pravi voditelj. Ljubeznjivo do vsakega, je vsakomur kazal svojo plemenito nesebičnost. Njegova smrt je bila lepa: mirno se mu je preselila duša v boljše domačijo po kratki bolezni, ko je dopolnil 70. leto. Svojega vseskozi vzglednega življenja. Pogreb je bil veličasten v kljub slabemu vremenu. Ob grobu ni bilo slišati kake kričave žalosti, pač pa so čutila srca vseh, da nas je zapustil mož, ki je dolgo vrsto let s svojim lepim zgledom, s svojimi plemenitimi deli in s svojo vztrajno molitvijo klical blagoslov božji na celo nazarska farno. Zlata duša, uživaj sladki, rajski mir! To Ti želimo vsi, zlasti pa nazarska tretjeredniška skupščina, katere vnet član si bil 31 let, in nazarska Marijina družba, katere svetinjo si nosil 18 let in ves čas tudi pri vseh slovesnostih veliki družbeni križ.

Slabostojna polomija v Šmarjah pri Jelšah. Čujte in strmite, kaj se je zadnje nedeljo pri nas zgodilo posebnega in znamenitega. Prikolovratil je k nam nek samostojni lazi-
apostol in sklical pri Habjanu zaupni sestanek. Zbralo se je okrog njega par zaslepljenih in zakrknjenih trdovratne-
žev, katere od začetka njihove »samostojnosti« pa do danes še ni srečala pamet. Kaj pa je povedal oni lazi-samo-
stojnež svojim zvestim poslušalcem? To ni tudi samo to, kar vedo in znajo samostojneži. Udrihal je po klerikalcih,

češ, da so isti krivi vsega zla v državi in da so le samo-
stojneži edina rešilna ladja za kmeta. Ko jih je tako stra-
hovito nafarbal, je predlagal, da se izvoli krajevni odbor
Samostojne kmetijske stranke, katero smo pa že pri zad-
njih volitvah združili v prah. Toda nihče ni hotel prevzeti
mesta predsednika stranke, ki je sploh ni in je tudi nikoli
več ne bo. Slednjič so vendarle prisilili nekega modrijana,
da se je vsedel na prestol in prevzel povelje samostojnih
junakov, ki so že dne 18. marca šli v črni grob. Zares, kdo
bo pa še tako nespamet, da bi še enkrat šel na limance
tem plačanim grobokopom slovenskega naroda! Mi za-
vedni Šmarčani nikdar! Par ubogim zaslepljencem pa kli-
čemo: Spreglejte vendar enkrat in pomislite, da so vseh
nesreč, ki nas stiskajo, poleg naših demokratov krivi slo-
venski samostojneži, ki so leta 1921 glasovali za vidov-
dansko ustavo in za centralizem, kateri sedaj neusmiljeno
vihti bič nad nami. Poslanci Kmetijske zveze, na čelu jim
dr. Korošec, se borijo z vsemi močmi, da bi izrgali Slo-
venijo krutemu nasilju, toda težek je boj in težko se bo
dalo popraviti, kar so zagrešili samostojneži, ki so izročili
vso moč Srbom. Pa četudi bo mogoče boj še hud, mi slo-
venski kmetje hočemo vztrajati z našimi poslanci tako
dolgo, da si priborimo nazaj od naših samostojnežev pro-
dano samoupravo, ki je edina rešitev Slovenije.

Občni zbor slabostojnih v Laškem. Na Laškem je
imela Samostojna kmetijska stranka v kopaljski gostilni
svoj okrajni občni zbor. Bilo jih je z govornikom vred ravo-
deset. Da bode naše kmetstvo ljudstvo vedelo, kdo se
še ogreva za stranko, katere nas je prodala Srbom, da
nas morejo izjemati, objavimo tukaj nekatera imena. Ude-
leženci občnega zbora so bili iz tistega šentlenartsko-šent-
rupertskega kota, kjer bo šla baje nova kranjsko-štajerska
meja. Bil je navzoč samostojni spokornik Špilanc, kateri
se je že pred letom kupal Samostojni in hotel uiti k Ra-
diču, pa si je le še premislil. Omenimo še Posodnjaka,
Velarjevega Frančka in Gorjančevega Nadeka. Ob obč-
nem zboru SKS v Laškem mi pride na misel stara pesem:
»V tem mestu Kolofonija, je blo ljudi devet; prišla je bo-
lezen kolera, pomrlo jih je vseh deset.

Vsiljivost demokratskega časopisja. Te dni dobiva-
mo po vseh poštah cele bale umazanega lista »Tabor«. Res se vidi, kako trda je prede demokratom z njihovo
koncentracijo, da tako ponujajo svoje liste in celo v
take občine, kjer ni bilo ob volitvah niti enega glasu za
njihovo propadlo stranko. Višek nesramnosti pa je, da
nam pošiljajo ravno sedaj svoje izvode, ko njihovi ad-
vokati zagovarjajo demokratske orjunge, ki bodo sedaj
kašo pihali, ker so razbili našo Cirilovo tiskarno, kjer
izhajajo naši časopisi. Somišljeniki SLS, ki dobivajo
»Tabor« na ponudbo, v peč ž njim ali na stranišče, ker
drugega ni vreden. Agitirajte in si naročite »Slov. Go-
spodar« in »Straž«. Proč z demokratskim časopisjem.

Novorojenčka vrgla v Savinjo. Iz Rimskih toplic po-
ročajo: Te dni so ptegnili pri nas iz Savinje novorojeno
mrtvo truplo moškega spola. O nečloveški materi še ni
nič znanega.

Orlovski odsek Polzela priredi dne 5. decembra t. l.
ob 6. uri zvečer v dvorani g. Cizeja velik Miklavžev ve-
čer. Somišljeniki in prijatelji poštene zabave, uljudno
vabljeni! — Odbor.

Gospodarstvo

Zamudne obresti pri plačevanju davkov je hotel fin.
minister dvigniti na 12%. V finančnem odboru so se po-
slanci Slov. ljudske stranke odločno uprli tej nakani. Na
predlog naših poslancev se je nato moral člen 146 finanč-
nega zakona, ki je določal 12 odst. zamudnih obresti, po-
praviti na 8 odstotkov.

Kmetijske podružnice opozarjamo, da so občni zbor
Kmetijske družbe za 16. december nepostavno in neveljav-
no določili samostojni odborniki in je vabilo k temu ob-
nemu zboru neveljavno podpisal samostojnež I. Pipan, ne
pa edino upravičeni I. podpredsednik g. E. Jarc. Občni
zbor za 16. december je torej od samostojnežev neveljavno
sklican. Kedaj bo občni zbor, bomo v »Gospodarju« pravo-
časno objavili. Dokler v vodstvo Kmetijske družbe ne
pridejo redne razmere, naj kmetijske podružnice Kmetij-
ski družbi tudi ne pošiljajo nobenega denarja.

Ustanovni občni zbor Pokrajinske zveze vinogradni-
kov za Slovenijo se vrši, kakor že javljeno, nepreklicno v
nedeljo, dne 2. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne v Na-
rodnem domu v Mariboru. Prošnja za polovično vožnjo po
železnicah še ni rešena. P. n. gg. udeležnikom občnega
zbora se priporoča, si nabaviti kolo vozno karto do Mari-
bora, karte pa pri izstopu ne oddati, kajti rabili jo bodo
za povratek, če se prošnji za polovično vožnjo med tem
ugodi.

Novo določbe glede desetka (prenosnin) so stopile v
veljavo dne 15. novembra. Kakor smo že poročali, je fin.
minister in vladna večina na predlog slovenskih poslan-
cev sprejela določbo, da bodo kmetijska posestva pri pre-
nosu v prvem kolenu do vrednosti dveh milijonov kron
proste vsakega desetka. Dne 15. novembra je beograjski
uradni list, koji se zove »Službene novine«, prinesel cel
nov pristojbinski zakon. A znani pomagač ministrov, na-
čelnik Robiček (srbski žid) je pri sestavljanju novega za-
kona zopet hotel Slovence in Hrvate prevariti. Točko,
koja določa gornjo ugodnost, je djal pod Srbijo in Črno-
goro, a pri Sloveniji jo je izpustil. Tudi je besedilo tako
prikrojil, da bi ugodnost o dveh milijonih veljala samo
za slučaj smrti. Poslanca Pušenjak in Žebot sta dne 23. in
24. t. m. osebno opozorila ministra financ g. dr. Stojadi-
noviča na to »pogreško.« Minister je izjavil, da se bo
»tiskovna napaka« v uradnem listu popravila. V ponedel-
jek, dne 26. t. m., je poslanec Pušenjak izročil ministru
natančno besedilo popravka. Tako bi nas rad Srb in žid
spravil ob ugodnost, ki so jo poslanci pridobili za Slove-

nijo. Če ne bi bili naši poslanci pazljivi, bi nas bili cen-
tralisti zopet ogoljufali.

Kmetijski denar v kmetijske hranilnice. (Dopis iz Šmarja
pri Jelšah.) Kmetijski denar mora v kmetijske hranilnice!
Tako je naslov uvodnemu članku izpod peresa strokov-
njaka na združnem polju g. Miloša Stiblerja v 21. šte-
v. »Kmetovalca.« Mi smo piscu za njegove vrstice prav hva-
ležni in ker se popolnoma pridružujemo njegovim izva-
janjem, priporočamo članek kmetijskim vlagateljem, da ga
vestno prečitajo in se tudi ravnajo po njem. V kako za-
drego lahko pridejo kmetje pri nekmetijskih posojilnicah,
kjer bije odbornikom srce le za liberalne trgovce itd., naj
jim bo za vzgled tukajšnja liberalna, danes demokratska
posojilnica. Po pravilih te posojilnice ne smejo člani na-
čelstva in nadzorstva dobivati pri lastnem zavodu nikakih
posojil, kar je edino pravilno, ker ne gre, da bi si taki
člani, posebno če so od teh nekateri še brez premoženja,
razdelili denar med seboj. Ko je pa letos član načelstva,
demokratski trgovec Pustek, kupil v trgu še drugo hišo in
potreboval denar, je dobil od te posojilnice posojila eden
milijon kron kmetijskega denarja! Posledica tega je bila, da
vsled tega drugim prosilcem-kmetom ni bilo mogoče dati
v najhujši stiski še tako majhnih posojil; tako namreč
kmet, ki je prevzel po starših posestvo, ni dobil proti do-
bremu poroštvu še toliko posojila, da bi bil plačal desetek,
drug prosilec je moral prodati v sili par volov po nizki
ceni. Če rabi danes kmetijski vlagatelj ali drug prosilec
denar, ga ne more dobiti, ker je večina naloženega den-
arja dana demokratskemu trgovcu kot posojilo. V tak
denarni zavod ne more imeti nihče, najmanj pa kmet, za-
upanje. Kmet torej koplje po izvajanjih g. Stiblerja svoj
lastni grob, ako svoje prihranke daje v zavode, kjer nima
nikakega vpliva. Posojilništvo, kakor vse združništvo tem-
elj na načelu medsebojne pomoči, medsebojne ljubezni
ljudi, ki imajo trajne skupne gospodarske interese. Kmet,
če imaš prihranke, daj jih kmetijski posojilnici, da dobi po-
sojilo tudi tvoj tovariš-sotrpin in če boš sam potreboval
posojilo, ga boš istotako sprejel od tovariša-sotrpina, in
ne bode ti treba molelovati okrog ljudi, ki niso za tebe
nikoli imeli srca.

Preizkusi z umetnimi gnojili. V tekočem letu je
Kmetijska družba med poljedelci v Sloveniji priredila
veliko število preizkusov gnojenja z umetnimi gnojili
in sicer pri pšenici in rži, ječmenu in ovsu, koruzi,
krompirju in na travnikih, slednjič pri ajdi. Umetna
gnojila za te preizkuse je družba razdelila brezplačno,
za to so se pa kmetovalci morali zavezati, da bodo svo-
ja opazovanja natančno beležili, pridelke (zrnje in sla-
mo, seno in otavo) stehali in o vsem tem nadrobno po-
ročali družbi. Ker pa dosedaj tega mnogo kmetovalcev
še ni storilo, se tem potom pozivljejo, da nemudoma
dopošljejo družbi poročilo o svojih opazovanjih in do-
seženih uspehih gnojenja.

PERUTNINSKA DAVICA ALI DIFTERIJA.

Med perutninskimi boleznimi je po koleri in kugi naj-
nevarnejša perutninska davica ali difterija, ker je nalez-
ljiva. To kužno bolezen splošno težko spoznaš na peru-
tini, šele potem, ko se kažejo vidna znamenja o njej na
živalih, postane kurjerejec pozoren na njo.

Znamenja perutninske davice so sledeča: Živalčke
šopirijo perje, hrana jim ne diši, žalostne posedajo, čepijo
ter so medle. Slinica (Schleimhaut) v ustni duplini in nos-
nici, v dušniku ter grlu oteče in postane rdeča radi vne-
tja. Nato jo prevleče beložolta mrena. Ta beložolta mrena
se slinice drži trdo in če jo nasilnim potom odstraniš, po-
vzročiš močno krvavenje. Tudi glava živalicam oteče in
oči so nekako zalepljene. Čimdalje se bolezen razširja po
telesu, po grlu proti pljučam, tembolj je nevarna. Napa-
dena perutnina odpira kljun na široko in zeva, kiha, hrupa
ter sopiha, dokler je nagla smrt ne reši mučnega trpljenja.

Perutninsko davico povzročujeta mokrota ter mraz,
posebno dolgotrajno deževno in mrzlo vreme. Osebito v
toplejših krajih upeljana perutnina je podvržena tej na-
lezhivi bolezni. Radi tega ti svetujem, da vsikdar upelješ
perutnino, koja je že vajena mrzlega podnebja. Gojitelji
perutnine težko ozdravljajo in zatirajo perutninsko difte-
rijo. Večina strokovnjakov se strinja v mnenju, da če se
ne postopa z vso vneto zoper to bolezen, bo med desetimi
komadi komaj eden rešen.

Ker bolana perutnina kurnik in sploh prostore, kjer
prenočuje in se nahaja po dnevu, okuži s svojim izmetom
(pljunki), se davice še zdrava perutnina kaj rada in hitro
nalezje.

Bolano in zdravo perutnino moraš prej ko mogoče
ločiti. Kakor hitro nastopijo znamenja difterije, ti pripo-
ročam: Grlo napaaennu komadov s sublimatno vodo čistiti,
1:1000. To vodo si pripraviš, ako zmešaš 1 deseti del litra
sublimata s 100 litri čiste vode. Za čopič najbolje služi
kurje pero, kateremu pustiš ob koncu le nekoliko perja,
vse drugo perje odrežeš. Konec kurjega peresa pomoči v
sublimatno vodo (raztopnino), počasi porini v grlo bolne
perutnine, večkrat v grlu obrni ter previdno izvleči. Če
hočeš že rabljeno kurje pero še rabiti, ga je treba očistiti
v sublimatni vodi, pa ne v isti, koja rabiš za bolano peru-
tino. Svetujem ti tudi, da včasih uliješ eno kavino žličko
sublimatne vode bolani perutnini. Kaže tudi vodi, ki jo
nudiš v posodi napadeni perutnini, primešati nekoliko že-
leznega vitrijola. Oseba, ki ozdravlja na difteriji bolano
perutnino ne sme priti v dotiko z zdravo.

Če se je bolezen ukoreninila že močno, je ves trud
zdravljenja zaman. Ako je perutninska davica med peru-
tino na dvorišču enkrat nastopila, moraš kurnik umiti z
soda-lugom in razkužiti na ta način, da ga prebarvaš s
terom in pesek na tleh prenoviš. Šele po večdnevnem
zračanju prostorov, kjer se muči perutnina med dnevom
in po noči in po popolni odstranitvi bolezni se naj peru-
tinski prostori zopet uporabljajo. (Dalje prihodnjic. —
Kurjerejec iz samostana.)

NADALJEVANJE POMNOŽITVE V KORENINI PRISTNE VRTNICE.

V št. 49 »Slov. Gospodarja« sem priporočal ter opisal dvojni način, kako si vzgojiš v korenini pristno vrtnico.

Nadaljujmo to razpravo ter si oglejmo še ta in oni način, ki nam omogoči vzgojitev zgoraj omenjene vrtnice.

Hočeš natiče ali mladike, ki jih odrežeš od one vrtnice, koje pomnožitev želiš doseči, usaditi v cvetlične lonce, postopaj tako-le: Pred vsem si pripravi dobro zemljo in sicer iz polovice preležane zemlje, ki jo vzameš iz gnojne grede — porabiš tudi lahko kompost — ter eden četrt ilovice in en četrt peska. To dobro zmešaj in to mešanico presej. Sleherni cvetlični lonec naj bo najmanj zgoraj širok 10 cm, spodnjo polovico lonca napolni kolikor mogoče z zdrobljenimi črepinjami, ali pa z na drobno raztolčenim kremenom (Kieselstein) in vrh te podlage napolni ostalo polovico lonca z omenjeno mešano zemljo. Šest do osem natičev bo mogoče usaditi v zemljo vsakatero 5—6 mm globoko. Cvetlični lonec nato dobro pokrij s šipo. Te šipe se pa natiči ne smejo dotikati, temveč je treba, da so oddaljeni 5—6 cm od nje.

So poletni dnevi solčni in vroči, moraš na dan večkrat škropiti. V štirih tednih poženejo natiči (mladike), ako jih ne zanemariš, korenince. Sedaj jih usadi v bolj majhne cvetlične lonce, koje napolniš z isto zemljo, to je, z zmešano polovico zemlje iz gnojne grede, ¼ ilovice in ¼ peska. 10—12 dni ostanejo sedaj mlade vrtnice pokrite in po štirih tednih jih odkrij popolnoma. Dovolj dobro so sedaj ukoreninjene. In ako se je ta pomnožitev izvršila ob koncu mesca maja ali do polovice mesca junija, smeš jih tudi že presaditi na vit.

Druga je, če se je pomnožitev v cvetličnem loncu v korenini pristnih vrtnic izvršila pozneje. Tedaj ne kaže jih presaditi iz lonca na vrt, premalo dobro bi se ukoreninile in zima bi jih zamorila. Pusti jih v cvetličnem loncu ter jih varuj preko zime pozebe, kar ne bo težko, ker se lonec z vrtnicami lahko postavi v sobi na okno, ali pa na kako drugo pred mrazom varno mesto pod streho.

Neko drugo postopanje, vzgojiti si v korenini pristno vrtnico, je sledeče: V jeseni, predno vrtnice položiš k zimskemu počitku v zemljo ali jih pripogneš k zemlji in pokriješ z listjem in raznovrstnim dračjem, kaže in je celo potrebno, odstraniti marsikatero vejico ali jo prikrajšati. S tem krono vrtnice zmanjšaš in lažje jo spraviš v varno zavetje, da jo sigurno obvaruješ nevarnosti pozebe.

Da se vrtnica radi lažjega in sigurnejega prezimovanja že v jeseni na posameznih vejicah ne prireže tako kakor spomladi, ko jej dorežeš krono, vedo gojiteljice vrtnic predobro. Dvomim pa, če se usmilijo odrezanih vejic ter jih poberejo in jih skušajo uporabiti v vzgojitev v korenini pristne vrtnice. Čestokrat se te odstranjene vejice zanemarijo, ostanejo na zemlji ter so prepuščene nemili — zimski usodi.

Prijateljica vrtnic teh odrezanih vejic ne bo prezrla, temveč jih pobrala in poskusila, če bi ta ali ona vendarle pognela v klet, v kateri ne zmrzuje, koreninice, ali vsaj nastavila zacimke (canlus) za koreninice.

Ki to bereš in se baviš z vrtnicami ter si želiš vzgojiti v korenini pristno vrtnico, poberi v jeseni od vrtnice odrezane vejice in izberi izmed njih dobro dozorejene. Prireži jih do najmanj šest oči, spodnji del vejice odreži gladko pod očesom, tako da ostane oko nepokvarjeno in nekoliko lesa pod njim. Zveži več vejic v butarčke ter jih ulož v klet v vlažen pesek. Tu intam pomoči pesek, da je čez zimo vselej vlažen. Nekatero teh vejic bodo nastavile preko zime zacimke (canlus) za koreninice, ako ne že pognale korenine, in spomladi jih posadi na odločen prostor. Brez velikega truda si na ta opisani način prijateljica vrtnic vzgoji marsikatero svojih ljubljensk, koje jej bodo hvaležne ves čas svoje rasti z lepim cvetjem — prijetne vonjave.

(Dalje prihodnjic — samostanski vrtnar.)

ZITNI TRG.

Trgovina z žitom je zadnje dni nekoliko oživela. Cene žitu so se precej ustalile. Domači trgovci posebno kupujejo novo koruzo, ker je pričakovati, da bodo cene v do glednem času zopet poskočile. Z izvozom žita še vedno ni računati, dokler je naša valuta tako nestalna. Izvažajo se samo moka na Dunaj, pa to samo najfinejša banatska, s katero ne morejo tako lahko konkurirati ruski in madžarski izvozniki. V Dalmaciji še vedno izvažajo Italijani in Amerikanci koruzo in drugo moko slabše kakovosti. Cene so se kretale približno sledeče:

Moka iz boljših mlinov se je prodajala po 515—520 dinarjev za 100 kg. Slabša moka se je dobila po 400 din, št. 7 po 280 din.

Pšenica. Cena je nekoliko porastla, od 300 na 315—320 din.

Koruzo. Trgovina s koruzo postaja vedno živahnjša. Stare koruze skoro ni več dobiti, nove koruze se pa ponujajo velike količine. Cena 210—230 din.

Oves. Bosanski 200 din., slavonski 180 din., kupuje ga večinoma vojaška uprava.

Fižol se izvažajo v manjši meri iz Slovenije v Italijo. Na delo se je prodajal po 4505—500 din., slabše vrste po 400 din.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 87 do 87 in pol D. 100 francoskih frankov stane 475—480 D, za 100 avstrijskih kron je plačati 0.1252 do 0.1257 in pol D. za 100 čehoslovaških kron 257 do 258 D, nemške marke ne notirajo, za 100 laških lir 384 do 385 D. V Curihu znaša vrednost dinarja 6.50 cent. (1 centim je 1 para). Od zadnjega poročila je vrednost dinarja ostala neizpremenjena.

Odbor Posojilnice v Vojniku naznanja žalostno vest, da je nje ustanovitelj in 26 letni predsednik gospod

Anton Brezovnik

učitelj v p., posestnik, pred. cerkv. konk. odbora, častni član gasilnega društva Vojnik i. t. d.

danes mirno v Gospodu zaspal. Požreb dragega nam rajnega bo v četrtek iz hiše žalosti ob pol 3 uri popoldan v rodbinsko grobnico.

Vojnik, 20. novembra 1923.

Načelstvo Posojilnice.

OREHOV

lep h, ne k. šakov, več 100 kg

fižola

več 100 kg (takozv. Wachtel) in nekaj belega kupi NABAVALJALNA ZADRUGA DRŽ. USLUŽBENCEV v Mariboru, Stolna ulica 5.

Služba organista in cerkovnika se odda pri Sv. Antonu na Pohorju, pošta in žel. postaja Vuhred. Ima razen stolnine prosto stanovanje, drva in zrnsko-berno Nastop službe takoj ali pa ob Novem letu. — upnijski urad. 1249

Gosilna na račun vzajem takoj na prometnem kraju na Stajerskem, po možnosti blizu trga ali mesta, za pojasnila se je obrniti na Tajništvo Jugoslovanske strokovne zveze v Celju, hotel Beli vol, vrata 10. 1232

Viničarja z več delovnimi močmi se sprejme pod zelo ugodnimi pogoji. Predstaviti v nedeljo, 9. decembra pri g. Hutter, žganjarja v Ptuj, L. nadstropje. 1237

Prodajam okoli 5000 metrov njeve na Ptujski cesti, Tezno. — Stefan Ekart v Staršah št. 37. 1261

Priporoča se za pečnice, za kmetijske peč, različne barve in visokosti, dobro izdelano blago po zmerni ceni. Rajšp osip, lončar v Račjem. 2—1 1253

Majer ali vinčar, priden in pošten, 2 delavski moči, se išče na lepo posestvo blizu Slov. Bistrice. Ponudbe pod adreso «Poštni predal 2» Slov. Bistrica. 1252

Fotografična aparata 6 krat 9 in 9 krat 12, dobro ohranjena, z opremo in učnimi knjigami poceni prodam. Jožef Dobnik, Črna pri Prevaljah. 1251 3—1

Iščem pekarijo v najem v boljšem kraju v dobrih prometom. Jakob Emeržič, pek v Vurbergu. 1250 3—1

Išče se 15 do 16 let stara deklica za lahka opravila v službo pri družini blizu Maribora. Kje, pove upravništvo. 1264

Več tisoč sadnih divjakov ima na prodaj L. Glinšek v St. Ilju pri Velenju. 1233

Prodajam malo hišo s tremi sobami, kuhinjo in vrtom, blizu rudnika Huda jama, tik ob cesti, zelo pripravno za kakega obrtnika. Cena 40.000 D. Vekoslav Perc, Sp. Rečica pri Laškem. 1285 3—1

Dober prostor za novorojenčka se išče v okolici Maribora. Ponudbe na upravništvo. 1236

Zenitna ponudba. Abstinent, veleposesnik sin, 28 let star, kmetijsko izobražen, z lepo dedščino, resen, pošten in lepega vedenja, se želi priženiti na kako posestvo k poštenu hiši. Dekle stare 20—28 let, zmerno mojih ponudb, ki želi z možem mirno in redno živeti, blagovoli takoj poslati resne podatke s sliko in naslovom pod označko: Pošten abstinent na upravništvo Sl. Gospodarja.

Posestvo oddaljeno 25 minut od mesta in postaje Slov. Bistrica, ob državni cesti, obstoječe iz zidanega, z opeko kritega gospodarskega poslopja, sadonosnika, brajd, njiv, košenine in gozda v skupni izmeri blizu 7 oralov se po skrajno ugodni ceni takoj prodaja. Pojasnila daje Pavel Pascolo, Spod. Ložnica, Slov. Bistrica. 1254

Lepo posestvo na prodaj. — Posestvo leži v Loku št. 23. blizu Frama (pol ure od farne cerkve). Posest meri štiri orale, ima hišo, gospodarsko poslopje in svinjski hlev. Posestnik lahko redi 2 govedi in 5 svinj. Na posesti je zelo lep sadovnjak (jabolke in bruske), sadovnjaka se drži lep kostanjev gaj. Naslov in ceno pove upravništvo. 1223 3—1

Lepa hiša v Mariboru, 5 sob, štiri kuhinje, polovico vrta; cena 330.000 kron, ako hoče celega, više. Poizve se Ruška cesta 4. 1265 2—1

Nakupovalci in vozniki mleka se sprejmejo za mlakarno v Mariboru. Zglasiti se je v mlekarni Slovenska ulica št. 16, Maribor. 1259

«Pesmi». Sedem moških zborov (4 obhajilne in 3 velikonočne) z dovoljenjem kn. šk. ordinarijata v Ljubljani št. 3550-17, uglasbil in založil Zdravko Ferlič, Loka pri Zidanem mostu. Cena partituri 15 D. Denar se naprej pošlje ter priloži za poštino 50 p. Naroča se edino pri založniku. 1235 3—1

Posestvo v Rimskih Toplicah, 3 in pol orala veliko, vinograd, krasen sadonosnik, njive, travniki in gozd, stanovanje in gospodarsko poslopje ter zidanca se prodaja. Pojasnila daje Franc Kreuh v Rim. Toplicah. 1256

ZLATOROG MILO

Kupujte le Zlatorog-milo!

Kajti le v tem slučaju ste govori, da poratljate res nekaj dobrega in neškodljivega. Velika mn žina maščobe, obilne pene in vedno enako dobra kakovost, to so prednosti Zlatorog mila. Zlatorog se dabi povsod.

Vabilo na izredni občni zbor LJUDSKE POSOJILNICE V CELJU

registrovane zadruge z neom. zavezo

kateri se vrši v nedeljo, dne 9. decembra 1923, ob 10. uri dopolndae v posojilnični posvetovalnici.

Dnevni red:

1. Sprememba pravil.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob 10. uri ne bil sklepčen, se vrši eno uro pozneje drug občni zbor, kateri je sklepčen ob vsakem številu došlih zadružnikov.

Načelstvo.

Dopisi.

Sv. Anton v Slov. gor. žalostni konec Marije Stefančič, rojene Alt in njenega sina imajo na vesti tudi tisti, ki so pred 15 leti ustvarili v Slov. gor. med takozvanim razumništvom razmere, kakor se opisujejo v »Kontrolorju Škrobar«. V tistih vodah je tudi Mica, takrat tako čislana osebnost kot ena še najboljših, hočeš, nočeš zaplavala. Ni čuda! Saj ti krogi niso imeli vodnika in kateri bi imeli vodniki biti, so se pogrezali sami. Zares srečna so priprosta kmetška dekleta, ki ne spadajo v tiste »boljše« kroge! Vera v Boga jim ni tako lahko vzeta. Padejo sicer tudi lahko ne, ali pogum imajo, da nosijo svoje breme. Zakon, ko bi bil srečen, bi bil dal Micki pozabiti vse gorje, a žal, da pride nesreča redkokedaj sama. Da izbrise sled za seboj, je potegnila v valove tudi Franceka. To pa ni pomisllia, da je bila dolžna ohraniti mater še dvema zakonskima otročičema.

DANIEL OMERZU SLOVENSKA BISTRICA

TRGOVINA Z MANUFAKTURO IN ŠPECERILJO

Vedno sveža velika zaloga češkega in angleškega sukna za moške in ženske. Nizke cene!

Volneno blago za neveste!

Svilnate robce, platno, cefirje, barhente i. t. d.

ZAHVALA.

Za vsestransko izkazano sočutje povodom bridke izgube našega nepozabnega soproga oziroma očeta gospoda

Martina Orožim

posestnika valjčnega mlina, gerenta okrajnega zastopa vranskega, člana okr. šolskega sveta, predsednika krajnega šolskega sveta in bivšega dolgoletnega župana

zahvaljujemo se tem potom vsem, ki so nas v teh bridkih urah tolažili in se nas sočutno spominjali. Posebno se zahvaljujemo č. g. župniku Grobelščku in g. Bošnjaku iz Braslovč za ganljiva poslovilna govora, č. g. Ivan Rancigaju, da je iz tako velike daljave prihitel na pogreb, nadalje g. vladnemu svetniku dr. Žužeku in sodniku dr. Kovču, č. g. dr. Cukalu in Maksu Šlandru, ki so nam pismenim oziroma brzojavnim potom izrazili svoje sožalje, nadalje tukajšnjemu učitelstvu s šolsko mladino kakor tudi županstvu in občinskemu odboru za častno spremstvo pri pogrebu, g. dr. Tajnšku za zdravniško pomoč, g. nadučitelju in vsemu pevskemu zboru za pretresljive žalostirske, vsim drvovalcem krasnih vencev, sploh vsem žalnim gostom kakor tudi domačnom, ki so blagopokojnega spremili na zadnji poti.

Žalujoci ostali.

Marijagradec nad Laškim. Naš občinski odbor je že septembra sklenil protest zoper tlako. To ni bilo po volji nekemu samostojnežu in je napisal dopis v »Kmetijski list«, kjer se norčuje iz našega občinskega odbora zato, ker je sklenil protest zoper tlako, zoper katero so glasovali vsi naši poslanci, pa je bila vendar sprejeta z glasovi srbskih poslancev in Nemcev. Dopisniku »Kmetijskega lista« bode povedano sledeče: Nas občinskih odbornikov niso izvolili samostojneži in nam nimate tudi nič ukazovati. Pred dobrima dvema letoma je bila v Belgradu s pomočjo samostojnih poslancev sprejeta ustava, po kateri ima vsa oblast v celi državi belgrajski državni zbor. Po tem zakonu se namesto samostojne Slovenije napravijo dve oblasti in sicer ljubljanska in mariborska. Po tem zakonu o ureditvi države pride cel laški okraj razven občine Sv. Rupert pod ljubljansko oblast. In glej, čeprav so pri tem zakonu sodelovali tudi samostojneži, saj so bili s Puceljnom v vladi, so vendar pošiljali samostojni poslanci prošnje našim županom, naj ugovarjajo občinski odbori, čeprav klerikalni, da bi prišle občine laškega okraja pod ljubljansko oblast. Ljudje okoli »Kmetijskega lista«, ki ste pomagali v grob pokopati pravice slovenskega ljudstva, z maslom na glavi pa si še upate na sonce, ali bi ne bilo lepše, da bi se poskrili po najtemnejših kotih! Ljudje, ki so s svojimi glasovi pripomogli, da se je vpeljal ta centralistični sistem, ki nam Slovencem in Hrvatom krade milijarde zneskov iz žepov in jih bo kradel, dokler bo ostal v veljavi. Ljudstvo je sicer bič za te največje škodljivce slovenskega ljudstva, ki se zbirajo okoli »Jutra« in »Kmetijskega lista«, že spletlo, prišel bo tudi kmalu trenutek in ni več daleč, ko bo ta bič tudi zavihtelo nad temi gospodarskimi in kulturnimi izdajalci slovenskega ljudstva. Tedaj bo tudi poglavje o tlaki končano. Glede opazke »Kmetijskega lista«, da v našem občinskem odboru kimamo samo duhovnikom, bode povedano samostojnemu tintomazu, da v našem občinskem odboru ni sedaj nobenega duhovnika, pač pa 24 kmetov. Gotovo pa je, da rajši poslušamo navset kakega duhovnika, kakor pa samostojnega kljukca v »Kmetijskem listu«, ki se pa menda skriva nekod drugje, ne v naši občini. — Eden izmed obč. odbornikov.

Hiša, enanadstropna, 5 stanovanj (2 sobi in kuhinja kupcu takoj na razpolago), velik vrt, hlev, električna razsvetljava v Mariboru poceni na prodaj. Naslov pove upravnštvo lista. 694 2-1

Sprejmejo se učenke v veliko restavracijsko kuhinjo. Plača mesečno 750 din. Naslov pove upravnštvo. 1219

Najugodnejšo ceno in ugodne takojšnje plačilne pogoje za

Kostanjew les
nudi lesna tvrdka

ERNEST MARINC, Celje, Zrlnjsko Frankopanska 4.
Sprejme se tudi več nakupovalcev v raznih krajih.

Komplet. trgovska oprava

kakor tudi zaloga blaga mešane trgovine
J. Beranič v Rogški Slatini
je vsled opustitve trgovine na prodaj! Istotam se prosta skoro nova registr. blagajna in »Wertheim« blagajna št. 5. Natančne podatke pri J. Beranič, Rog. Slatina.

Prodaja se velik gostilniški gramofon z 20 ploščami, krasno igrajoč, za 900 D pri A. Anderluh v Cerovcu 47, p. Rogška Slatina. 1226 2-1

Učena z dobrimi šolskimi spričevali iz šole ven vzame Ivan Schosteritsch, trgovina z mešanim blagom, Sv. Vid pri Ptuj. 1205 3-1

Hiša z njivo in sadonosnikom, dva orala, pol ure od postaje, se proda za 130.000 kron. Alojzij Luršak, Pragersko. 1228 2-1

Vajence poštenih starišev z dobrimi šolskimi spričevali spričevali se sprejme v trgovino z mešanim blagom Davorin Tombah, Sv. Vid pri Ptuj. 1169 3-1

Tomažev žlindro, fosfat, kalcijevo sol in druga gnojila dobite vedno v zanesljivi kakovosti najceneje pri Kmetijski zadrugi v Ptuj. 1175 5-1

Gamaše, podplate, usnje kupite najbolje pri O. Skaza in drug v Ptuj, Dravska ulica št. 6. 1174 5-1

Za svojo se vzame pridna in poštena, uboga, 14letna deklica že umrlih starišev. Karl Stojan, listonoša, Poljčane.

Fizol vsako množino kupujemo. Ponudbe z vzorci na Golič in Co, Celje. 1089 3-1

Širite naše liste!

Marija BAUMGARTNER
zaloga pobitva
Celje, Gosposka ulica 25

Kmetje in lesni trgovci pozor! Kupim vsako množino okroglega lesa za rudokope, to je borov, smrekov, jelkin ali hojev les, 2 in pol, 3, 3 in pol, 4, 4 in pol, 5, 5 in pol, 6, 6 in pol in 7 m dolg, od 10 cm naprej debel na tankem koncu, do 24 cm srednje debeline; les je lahko raven ali tudi slok, suh ali svež, zdrav od skorje ulušen. Kupim franko vagon na vseh postajah. Prosim le obveznih ponudb koliko vagonov takega lesa mi lahko dobavite, najzadnje ceno od kub. met v vagon naloženo in v katerem času lahko odpošljete. Korošec Dragotin, lesna trgovina, Rečica ob Paki. 1222

Prodaja se umetni mlin na stalni močni vodi, pekarna z branjarjo in gospodarsko poslopje z svojo električno lučjo, štirje vrtovi. Prodaja se pekarna z dvema vrtoma tudi posebej. Pridela se 11 hl vina in 28 hl jabolčnika. Košnje za eno govedo, cena ugodna. Naslov v upravnštvo. 715

Opekarna
JAKOB MATZUN, Ptuj

Opeke
vseh vrst

Apno

Cement

Premog

Opekarna
JAKOB MATZUN, Ptuj

300%

priljubljenka
nudi primeroma usnjenem potplatu **Palma kavčukov potpetnik in potplat.**

Kompletna trgovska oprava, kakor tudi zaloga blaga mešane trgovine J. Beranič v Rogški Slatini je vsled opustitve trgovine na prodaj! Istotam se proda skoro nova registr. blagajna in ertheim-blagajna št. 5. 1200

Prodaja se v Turskem vrhu št. 17, postja Zavrče, čez šest oralov zemlje: vinograd, travnik, njiva, hosta in sadonosnik. Viničarska hiša in gospodarsko poslopje s prešo in pivnico v dobrem stanu. Več pove Jožef Kostanjevec, župnik v Vojniku pri Celju. 1206 2-1

Iščem dekle, sposobno za kuhanje in vse pohišne posle; prednost imajo take od 25. do 30. leta. Ponudbe na: Mici Bonačić, Split (Dalmacija), Livanjska ulica. 1156

1000 do 2000 K dobi, kdor mi pripomore do stanovanja v mariborski okolici. Naslov v upravnštvo. 1218 2-1

Sodi za vino vedno v zalogi pri **FRAN REPIČ**, Ljubljana, Trnovo.

Orehove hlode

in vse druge vrste okroglega lesa kupuje po najvišjih cenah proti takojšnjemu plačilu
Marija Obrhan
lesna trgovina in električna žaga
Maribor, Tatlenbachova ulica (Loška ul. 15)

Poču
dovito nizkih cenah kupite letos
volнено blago
za ženske in sukno za moške obleke, kakor tudi vse drugo manufakturno robo v veletrgovini R. Stermečki, Celje. Trgovci engros-cene. Radi splošnega pomanjkanja denarja treba povsod štediti ter je dolžnost vsakega, da se pelje v Celje in poskusi enkrat kupiti v veletrgovini R. Stermečki. 949

Vertex

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetiljk, ogledal, okvirjev, raznovrstnih šip itd.
Najsolidnejše cene in točna postrežba.

Kam naj dam laneno prejo tkanje?
Samo v tkalnico domačega platna
„KROSNA“
v Ljubljani
Zrlnjskega ceste št. 6, nasproti cerkve sv. Jožefa
kjer tudi lahko zamenjaš laneno predivo za lepo domače platno.

LJUDSKA POSOJILNICA V CELJU
pri **„BELEM VOLU“**

sprejema branilne vloge in jih obrestuje počeni s 1. julijem 1923 po:

6% brez odpovedi,
6 1/2% proti enomesečni odpovedi,
7% proti trimesečni odpovedi,
7 1/2% proti šestmesečni odpovedi,
8% proti enoletni odpovedi

od davca vloge do dnova dviga. Rentni in invalidni davek plačuje posojilnica sama.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki
KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.
Filialka: Maribor, Solška ulica števil. 2.

Orehi. Vsako množino kupi po najvišjih dnevni cenah
trgovina Matko Seršen, Maribor, Koroška cesta 39.
701 3-1

Predejalka. Sprejme se samostojna prodajalka za trgovino
z mešanim blago, starejša zanesljiva moč na deželo.
Plača po dogovoru. Ponudbe na Ivana Veselič, Ormož.

JETIKA!

Zdravnik za pljučne bolezni dr. Pečnik, ordinira vsaki petek v Celju. Vprašati v lekarni Marija Pomagaj. Čitajte njegove tri knjige o jetiki. 1221

Sodarji in kovaci!

Imam ca 5000 komadov zelo dobro ohranjenih obročev vsake velikosti takoj po najnižji ceni za oddati. — Nadalje kupujem staro železno litino (Guss), kosti, cunje, krojaške in papirnatne odpadke, stare spise (akte), knjige in vsakovrstne kovine po najvišjih dnevni cenah.

Jakob Zagode, Maribor, Tržaška cesta 5.

Somišljeniki, širite naše liste!

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

a) ZA OTROKE

Kvišku srca 27, 36, 39 in 40 din.
Rajski glasovi 38, 50 in 52 din.
Priatelj otroški po 6.50 in 7.50 din.
Ključek nebeški po 20 in 30 din.
Angel varih po 11 din.

b) ZA ODRASLE

Begomila po 15, 20, 25 din.
Pobožni kristjan po 12 din.
Češčena Marija po 14, 48, 60 din.
Marija varhinja po 10, 36 din.
Sv. Alojzij po 15, 34 din.
Nebeša, naš dom po 42 din.
Skrb za dušo po 15, 22, 30 din.
Sv. ura (velike črke) 12, 15, 30 din.
Mali duhovni zaklad (velike črke) 12 din.
Marija Kraljice 42 din.
Venec pobožnih molitev po 40 din.

Venec pobožnih pesmi 15 din.
Sv. Pismo, Evangeliji in Dejanja apostolov po 10 din.
Kvišku srca Pesmarica (zl. obr.) 15 din.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del 32 dinarjev.
Družba vednega češčenja. Dve molitveni uri 3 din.
Kratko navodilo za pobožnost M. B. Kraljice src 5 din.
Vir življenja 18 din.
Duša popolna 20 din.
Duša spokorna 20 din.
Bog med nami 12 din.
Večno življenje (rdeča obreza) 24 din.
(zlata obreza) 33 dinarjev.
Slava Gospodu 18 dinarjev.
Nebeška hrana I. in II. del 15 din.
Priprava na smrt 16 din.

Čulte!**Čulte!**

**Ne zamudite
ugodno priliko!**

Pojdite pri nakupu manufakturnega blaga v staro-znano trgovino

CELJE,
tik farne cerkve

CELJE,
tik farne ce kve

Vsled ogromnega nakupa iz prvih inozemskih tvornic se prodaja samo trpežno ter sveže blago po nizkih cenah.

Vedno velika izbira vsakovrstnega manufakturnega blaga kakor: moško ter žensko sukneno in volneno blago, vsakovrstne tiskanine, belo in pisano platno, rujavo kotenino, čajgi, nogavice, letno in zimsko perilo. Posebno velika izbira vsakovrstnih svilenih, polsvilenih rut in šerp, kakor tudi cajgastih in barhastih rut.

Za obilen obisk se priporoča

Aloiz Drogenik
Celje, Glavni trg 9.

Na drobno!**Na debelo**

Opozarjamo cenjeno občinstvo, da traji prodaja po

15% znižanih cenah

še do 30. novembra. Priporočamo vsakomur, da si pred nakupom ogleda veliko zalogo in izraabi izredno ugodno priliko

v manufakturni in modni trgovini Mastek & Karničnik, Maribor, Glavni trg 16.

**SPODNJESTAJERSKA
LJUDSKA POSOJILNICA**

V MARIBORU, STOLNA ULICA št. 6, reg. z. z. n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

Na drobno!**Na debelo!****Manufakturno blago**

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešernova ulica št. 17.

Na drobno!**Na debelo!****Zadružna gospodarska banka**

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.